

# המפתח

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקה  
סתימאה דעתיקה  
לאתגליא לעתידי-לבא

י"ז בעז"ה ע"י "מכון אור האורות"  
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

**האזנה**

B48148@gmail.com

## ל'לקוטי-מוהר"ן' על התורה ומועדיה

גליון 78

### פרשת שופטים תש"פ

מזמור 'לדוד ה' אורי וישעי' - עם לקוטי-תפלות

- עניני 'חדש אלול', מספר 'עלים-לתרופה' מכתבי מוהרנ"ת ז"ל -

#### פרשת שופטים

"שפטים ושטרים תתן לה בכל שעריך וכו',  
לשבטיה" (דברים טז, יח)

**א. ח"א רפו** - יש 'גן-עדן', והם שני בחינות: 'גן'  
'ועדן' - בחינת: 'חכמה עלאה', ו'חכמה תתאה'. פי עקר  
'תענוג גן-עדן' הוא 'השגת חכמת אלקות', היינו:  
'חכמה עלאה', ו'חכמה תתאה'. אף לזכות לזה, אי  
אפשר פ"אם על-ידי ה'שערים', בחינת 'שערי גן'  
עדן.

אף אלו ה'שערים' גנוזים וטמונים בארץ, בחינת (איכה ב,  
ט): "טבעו בארץ שעריה". וצריכים לזה 'בעלי-הבית'  
מושל בארץ, שיוכל להוציא ולהקים ולהעמיד השערים  
שנטבעו בארץ. - ועל-ידי 'למוד פוסקים', זוכין  
להיות מלך ומושל בארץ, ואז יכולין להעמיד  
ולהקים השערים שנטבעו בארץ.

וזה בחינת (משלי כט, ד): "מלך במשפט יעמיד ארץ".  
'במשפט' דיקא - הינו: על-ידי 'משפט', דהינו 'למוד  
פוסקים', שמבררים 'משפטי ודיני התורה' - על-ידי  
זה נעשה 'מלך ומושל', ועל-ידי-זה יוכל להעמיד  
'ארץ' - ואז מעמיד ומקים ומגלה ה'שערים' שנטבעו  
בארץ, שעל-ידי-זה זוכין ל'גן-עדן'.

וזהו: "שפטים ושטרים תתן לה בכל שעריך וכו'  
לשבטיה" (דברים טז, יח). "שבט", ראשי-תבות:  
"ט'בעו ב'ארץ ש'עריה".

פי על-ידי ה"שופטים ושטרים" המנהיגים  
והמושלים בארץ, על-ידי 'משפטי התורה', בחינת  
'פוסקים', בחינת 'מלך במשפט יעמיד ארץ' - על-ידי  
זה נתגליון השערים שנטבעו בארץ.

וזהו: "תתן לה בכל שעריך לשבטיה" - פי  
ה"שופטים ושטרים" מקימין השערים שנטבעו  
בארץ, ומגליון השערים שנתעלמו, בחינת 'טבעו בארץ'  
שעריה", על-ידי המשפט שלהם, דהינו 'למוד  
פוסקים'.

"פי השחד יעור עיני חכמים" (דברים טז, יט)

**ב. ח"א ב, ה** - עקר ה'מחשבות-זרות', הם על-ידי  
'קלקול המשפט' - פי 'משפט' הוא בחינת 'עינין', כמו  
שכתוב (בראשית יד, ז): "ויבאו אל עין משפט", זה בחינת  
(דברים לג, כח): "עין יעקב". - ועל-ידי 'קלקול משפט',  
בא קלקול ל'עינין', כמו שכתוב (דברים טז, יט): "פי  
השחד יעור עיני חכמים" - זה בחינת 'מחשבות-  
זרות' שבתפלה, שהם "ענין דמכסין על עינין" (זהר  
פנחס רנב), כמו שכתוב (איכה ג, מד): "ספתה בענן לה"  
[מעבור תפלה] וכו'.

**ג. ספורי מעשיות, מעשה ו ממלך ענו - ולקח**  
 החכם עמו ממון רב, והלך לשם, וראה שעושים במה מיני ליצנות וצחוק, והבין בה'קאטאוועס' (עניני צחוק):  
 שהמדינה בלה מלאה שקרים מתחלה ועד סוף, כי ראה שעושים צחוק איך מאנים ומטעים בני-אדם במשאומתן, ואיך הוא בא לדון בהמאניסטראט [ערפאה נמוכה] ושם פלו שקר ומקבלין שחד. והלך להסאנד [ערפאה גבוהה יותר] הגבוה יותר, וגם שם פלו שקר, והיו עושים בדרך צחוק, 'אנשטעלן' [פעיו הצגה] מכל הדברים הללו.

והבין החכם באותו הצחוק: שהמדינה בלה מלאה שקרים ורמאות, ואין בה שום אמת, והלך ונשא-ונתן בהמדינה, והניח עצמו להונות אותו בהמשא-ומתן, והלך לדון לפני הערפאות, והם כלם מלאים שקר ושחדים, וביזם זה נתן להם שחד, למחר לא הפירוהו. והלך לערפאות גבוה יותר, וגם שם פלו שקר. עד שבא לפני הסאנאט [ערפאה עליונה יותר], וגם הם מלאים שקר ושחדים. עד שבא אל המלך בעצמו.

וכשבא אל המלך, ענה ואמר: "על מי אתה מלך? שהמדינה מלאה שקרים בלה, מתחלה ועד סוף, ואין בה שום אמת"?! - והתחיל לספר כל השקרים של המדינה וכו'.

**ד. ספורי מעשיות, מעשה יג משנעה בעטלערס**  
 (הבעטלער החרש ביום השני) - וראיתי ששני בני-אדם מריבים זה עם זה מחמת איזה משא-ומתן. והלכו אל הבית-דין לדין וכו'. אחר-כך חזרו ונתקוטטו וכו', ואמרו: "שאינם רוצים זה הבית-דין, רק בית-דין אחר" וכו'. אחר-כך חזרו ונתקוטטו וכו'. וכן היו מריבים ומתקוטטים שם, ובחרו להם במה בתי-דינים.

עד שכל העיר היתה מלאה מבתי-דינים. והסתכלתי: שזה מחמת שאין שם אמת. ועתה זה מטה דין ונושא פנים לזה, ואחר-כך חברו נושא פנים לו - פי הם מקבלים שחד, ואין בהם אמת וכו'.

וכן הם הכניסו שחד במדינה. ועלי-דייזה נחשכו העינים ונתקלקל המראה, "פי השחד יעור עיני חכמים" (דברים טז, יט). וכו'. - עליכן תראו לתקן המדינה משלש עברות אלו וכו', ואז, לא די שיתתקן הטעם והמראה והריחה, כי אם גם העיני שנאבד' יוכל להמצא וכו'.

**ה. ספר המדות, עניני שחד - [א] עיר שיש בה גנבים, בידוע שהרב אוהב שחד (גנבה וגזלה יב). [ב] מי שמוניח צרכי צבור ועוסק בצרכי עצמו, פאלו לוקח שחד (התנשאות ח"ב ט). [ג] עלי-די שתיית יין, לסוף שמקבל שחד (שכרות ב). [ד] עיר שיש בה**

**קבלת שחד, חילות באין עליה (ש"ד א). [ה] עלי-די שחד, גדלתו מסתלקת (ש"ד ב). [ו] עלי-די שחד, בא שרפה (ש"ד ג).**

**"בין דם לדם" (דברים יז, ח)**  
**"בין דם טמא לדם טהור" (רש"י)**  
 ב'תקוני-ז' (קמג) - המנהג לאוקרו לפני 'כל נדרי': ואח-על-גב דשכינתא איחי בגלותא לגבי בעלה בנדה, דאיחי יפריש "בין דם לדם" (דברים יז, ח). ואתפתח מקורא דילה, לדפאה לה במים דאורייתא, מים חיים ולא פסקיו, ואפריש מינה דם נדה דאיחי ליליית, ולא אתקריבת בהדה, דאיחי חובא דנשמתא דסאיבת לה, ולית לה רשו לסלקא נשמתא לגבי בעלה, לההוא אתר דאתייהיבת מתמן וכו'. מיד אתפתחת מקורה, ואתדפיאת שכינתא, ורזא דמלה: "מקנה ישראל יהוה מושיעו בעת צרה" (ירמיה יז, ח), 'מושיעו ודאי', ההוא דמקורא דמקנה בידה.

**ז. חיי מוהר"ן קנד - בשנסע לנאורייטש ושאר**  
 קהלות, דבר מענין נסיעתו: שלא ידע שום אדם עליזה פרוש ורמז, כי נסע בהעלם מן העולם, ולא קבל שום מעות בדרך. ואמר אז: "ואני ידי מלכלכות בדם בשפיר ובשליא, בדי לטהר אשה לבעלה" (ברכות ד.). וקצת היה מרמז שזה ענין נסיעתו.

**"וקמת ועלית" (דברים יז, ח)**  
**"מלמד שארץ-ישראל גבוה מכל הארצות" (קדושין סט. סנהדרין פז. זבחים נד: ספרי שופטים ט)**

**ז. ח"א ט, ה - ובשביל זה "ארץ-ישראל גבוה מכל הארצות" (קדושין סט. סנהדרין פז. זבחים נד: ספרי שופטים ט), עלי-שם שעקר הנסים שם הם, וכתוב (ישעיהו סב, י): "הרימי נס".**

**"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (דברים יז, יא)**

**ח. ח"א נז, א-ב - "כל דבור ודבור שיצא מפי הקדוש-ברוך-הוא, נברא ממנו מלאך" (תגינה יד.). וכל דבור נחלק לכמה ניצוצות וכו'. ונבראו כמה מלאכים לפי רב הניצוצות וכו'. וכל מלאך ממנה על איזהו דבר, כמה שאמרו חז"ל (בראשית-דבא י, ו): "אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה". - וכל מלאך מקבל חיותו מהדבור, ומשפיע לתוך הדבר שנמנה עליו, הינו לאיזה עשב או דבר אחר שהוא ממנה עליו.**

ושני הכחות שיש למלאך לקבל להשפיע, מכנים בבחינת 'ידים'. ביד ימין מקבל חיותו, וביד שמאל משפיע. נמצא: שכל הרפואות תלויים בתורה וכו', פי התורה נותנת כח למלאכים, והמלאכים משפיעים לעשבים, ועשבים מרפאים בכח-התורה.

ומי שפוגם באמונת-הכמים ופורץ גדרם, אין רפואה למפתו, בבחינות (שבת קי): "דלמא הויא דרבנן טרקה,

ש'אין לו אסותא". כי הפורץ גדרם, על-ידי-זה מסיר הידים מן המלאכים, לפי בחינות הסרתו מדרך דברי רבנן. וזהו (דברים יז, יא): "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". לפי בחינות הסרתו - אם סר מדרך דברי רבנן ל'ימין' - בזה סר 'ימין' המלאך, ואין לו כח לקבל. - ואם סר ל'שמאל' - בזה סר יד שמאל מהמלאך, ואין לו כח להשפיע.

וכשנפגם איזהו יד המלאך - אזי אין לזה האדם אסותא - כי זה העשב שבו תלוי רפואתו, אין לו כח לרפאות, כי אין משפיע לו. - ומחייבין אנהנו להאמין לכל דבריהם, בבחינות: "לא תסור מן הדבר" וכו'. - ולהקים אמונה הנפולה, היא על-ידי בחינת 'עקב', הינו על-ידי 'גדר' וכו'. - וכשנתתקן ה'אמונה', נתתקן ה'ידיים', בבחינת "לא תסור".

**ט. ח"א סא, א** - על-ידי אמונת-חכמים, יכולין להוציא משפטינו לאור. כי משפט הוא עמודא דאמצעייתא, בחינת דרך המצע' שאינו נוטה לימין ולשמאל. וזה זוכין על-ידי אמונת-חכמים, שהוא בחינת (דברים יז, יא): "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל".

ועל-ידי-זה יוצא המשפט ברור, בבחינת: "משפטי אמת" (תהלים יט, ז). הינו: כי כל הלמודים שהאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם 'משפטי אמת', שלא יהיה בבחינת "משפט מעקל" (חבוקק א, ד), דהינו: שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד, 'משפטי הנהגות ישרות', שידע איך להתנהג, הן לעצמו, הן לאחרים שמתנהגים לפי דעתו, כל אחד ואחד לפי בחינתו וכו', בבחינת "משפטי אמת" - שאינו נוטה לימין ושמאל. וכל-זה זוכין על-ידי אמונת-חכמים, שהוא בחינת "לא תסור" וכו'.

**י. ח"א קנג** - העקר והיסוד שהכל תלוי בו: לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולכלי לנטות חסו-שלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרנו רז"ל: "אפלו אומר לך על ימין שמאל" וכו' (ספרי שופטים, על הפסוק 'לא תסור' וכו', דברים יז, יא). ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו באלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. - וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר להצדיק.

**"אשימה עלי מלך בכל הגוים אשר סביבתי"**  
(דברים יז, יד)

**יא. ח"א ל, ד** - לבוא ל'השכל-התחתון', חכמה-תתאה' - אי-אפשר בי-אם על-ידי 'שונא בצע' (שמות יח,

כא), שישנא הממון בתכלית השנאה, כי 'השכל התחתון', הוא מסטרא ד'מלכות'. וכן 'שונא בצע' הוא מסטרא ד'מלכות', וכו'.

ועל-כן ביזמוי דשמואל שנפלו ראשי-הדור אל הממון, כמו שכתוב (שמואל א, ח, א): "ויטו אחריי הבצע" - על-כן תכה פגמו ב'מלכות דקדשה', כמו שכתוב (שם, ז) "כי אתי מאסו ממלך עליהם", ושאלו להם מלך בכל העכו"ם.

וביזמוי דשלמה ש"אין כסף נחשב" (דברים ימ"ב ט, כ) - היה 'מלכות דקדשה' על תקונה ומכונה, כמו שכתוב (שם כט, כג): "וישב שלמה על פסא ה'", "שמלך על עליונים ותחתונים" (מגלה יא). - ועל-כן זכה 'שלמה' לה'שכל-התחתון' הנ"ל, כמו שכתוב (מלכים א, ה, יא): "ויחכם מכל האדם".

**"שום תשים עליך מלך"** (דברים יז, טו)

**יב. ח"א ו, ה-ז** - 'משה' הוא בחינת נקדה העליונה של האל"ף, ו'יהושע' הוא בחינת נקדה התחתונה של האל"ף, ו'הוא' שבתוך האל"ף, הוא ה'רקיע', הוא בחינת ה'אהל', כמו שכתוב (שמות לג, יא): "ויהושע בן נון לא ימיש מתוך האהל". ו'אהל' הוא 'רקיע', כמו שכתוב (ישעיה מ, כב): "וימתחם פאהל לשבת" וכו'.

וזה פרוש: "את גאון יעקב" (תהלים מז, ה - עין שם בפנים פרוש כל הפסוק) - זה בחינת 'וא' שבתוך האל"ף, בחינת 'אהל', בחינת 'אור' ש'משה' מאיר ל'יהושע' - כמו שכתוב (בראשית כה, כז): "וייעקב איש תם ישב אהלים".

והוא ענין שאמרנו חז"ל (סנהדרין כ): "שקדם פניסת ישראל לארץ, הזהירו לקים שלש מצוות: א) להכרית זרעו של עמלק. ב) ולבנות להם בית הבחירה. ג) ולמנות מלך".

א) "להכרית זרעו של עמלק" - היא בחינת 'יהושע', נקדה התחתונה' - פי עקר 'מחית עמלק' תלוי ב'יהושע', כמו שכתוב (שמות יז, ט): "צא הלחם בעמלק".

ב) "ולבנות בית הבחירה" - הוא בחינת 'משה', נקדה העליונה' - פי "מי שיש בו דעה, באלו נבנה בית המקדש ב'ימיו" (ברכות לג), ו'משה' הוא בחינת 'הדעת' (זהר פקודי רכא).

ג) "ולמנות מלך" - הוא בחינת 'רקיע', ה'וא' שבתוך האל"ף' - כמו שכתוב (במדבר כד, יז): "דרך בוכב מיעקב", שקאי על 'שיקום מלך מיעקב', ו'דרך בוכב' הוא בחינת 'רקיע', שיש בו 'בוכבים ומזלות'. והינו: "מיעקב" - פי 'יעקב איש תם ישב אהלים', בחינת 'רקיע', כמו שכתוב: "וימתחם פאהל" כנ"ל - כמבאר בזהר (אחרי סו: ועוד): "שיעקב הוא בחינת 'וא'ו" [בחינת

וַיִּקְרָא כו. מו): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב" - **פִּי שְׁלֹשׁ מִצְוֹת אֵלוּ, הֵם בְּחִינַת תְּשׁוּבָה.**

**יג. חַיֵּי מוֹהַר"ן תִּסָּא - מְלֶכֶךְ גָּדוֹל מִנְּבִיא, עַל-פִּי מִצְוֹת הַתּוֹרָה (עֵין הוֹרְיֹת ג).**

**"את משנה התורה הזאת"** (דברים יז, יח)  
 "אין קורין ביום 'הקהל', אלא 'משנה תורה' בלבד" (ספרי שופטים יז)  
**- ענין 'משנה תורה' -**  
 [ב'תקוני-זהר' (מו.): ואיהי 'ברייטא דשבת' וכו' 'נשמתא יתירה' דאתוסף לגביה בגין שכינתא, אתקרי איהו 'מוסף שבת', וכו'. - ואיהי 'תוספתא' מסטרא דח"י עלמין, דאיהו 'מוסף שבת', ואיהי 'משנה' מסטרא דגופא, 'משנה תורה' ודאי וכו'.]

**יד. ח"א נח, ד-ה ט - 'משה רבנו, בזה שהכניע 'קלפת עמלק, ותקן ה'ברית' - זכה לבחינת (שמות טז, ה כב): 'וזהיה לכם משנה על אשר ילקטו יום יום.' ו'יוסף' שזכה ל'ברית' - כתיב בה (בראשית מא, מג): 'וירפב אתו במדברת המשנה', הינו: "משנה על אשר ילקטו יום יום" - שעל-ידי 'ברית', זוכה ל'שפע כפולה'.**

וזה שבחינת 'שבת' מקבל מ'יוסף': 'לחם משנה', הינו "משנה תורה", בחינת (משלי ח, ט): "ואהיה שעשועים יום יום". - ובחינת 'שבת' משפיע לשאר העולמות וכו'.

ואז כשמכניע כל הצרים הרודפים אחר חלושי כח שבישראל, ומכניס אותם לעבודת השם-יתברך - על-ידי זה זוכה לחדש חדושין דאורייתא בשבת על חד תרין, בבחינת: "לחם משנה", בחינת: "משנה תורה", בחינת: "מגלה עפפה" (זכריה ה, א), בחינת: "חרב פיפיות" (תהלים קמט, ו), - שעל-ידי ה"חרב נקמת" (ויקרא כו, כה) - זוכה: ל"פי שנים" (דברים כא, יז), בחינת: "לחם משנה".

ושבת משלח הארותיו לכל המדרגות, ומרפא רפואות הנפש ורפואות הגוף, בבחינת (שמות כא, יט): "רק שבתו יתן ורפא ורפא" - 'שתי רפואות' על-ידי שבת.

וכשה'כשרי-דור' נתינים ונתפכדים בעיני כל - אזי כל אחד לפי פשרותו יכול להבין: שפבר השפיע 'חכם' הדור' ביום השבת 'לחם משנה' הנ"ל.

פי כל אחד ואחד לפי פשרותו - בן מקבל יפי והדר, ונתגדל בן בעיני הבריות. והיפי והגדלה, היא ציון וסימן ורשימה על "משנה תורה" הנ"ל, בבחינת (תהלים מח, ג): "הר ציון ירפתי צפון". 'הר' זה בחינת 'גדלה', כמאמר חז"ל (סנהדרין קז, על תהלים יא, א): "נודי הרכם צפון", וזה מלכות וגדלה". שה'גדלה' הוא 'ציון' ו'סימן' על 'ירפתי צפון' (שם מח, ג), על 'חמוקי ירכיב' (שיר-השירים ג, ב), 'תורה הצפונה'.

**"והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו.**

**למען יאריך ימים על ממלכתו"** (דברים יז, יט-כ)

**טו. ח"א נו, א-ב ג - יש בכל אחד מישראל בחינת 'מלכות' לפי בחינתו וכו'. וצריך לבלי להשתמש עם בחינת ה'מלכות' שלו להנאתו ולצרכו, רק שה'מלכות' יהיה אצלך 'בן-הורין' וכו', להשתמש בה להשם-יתברך, בבחינת (עבדיה א, כא): "והיתה לה' המלוכה" - דהינו: להזהיר ולהזכיר הנשמות שנכנעים אליו.**

וצריך להמשיך 'אריכות-ימים' לתוך ה'מלכות' - פי כל אחד לפי בחינת ה'מלכות' שיש לו, מטל עליו להזהיר ולהזכיר האנשים שהם משרשו, שיש לו בחינת 'מלכות' עליהם. ואזי עושה את שלו ומציל נפשו. - וצריכין לזה דעת, כדי לידע איך להזכירם.

ולבוא ל'דעת' הזה - הוא גם-כן על-ידי 'אריכת ימים' בעצמו - והוא על-ידי 'עסק התורה'. פי "אורייתא שפא דקדשא בריה הוא" (תקוני-זהר כה): - וכמו כשצריכין לקרות אחד, קורין אותו בשמו - בן כשצריכין לקרות את 'חי החיים', כדי להמשיך ממנו חיים ואריכות-ימים, צריך לקרות אותו בשמו בבכיול, ושמו הוא התורה. - נמצא: שעל-ידי עסק התורה, קורין את האריכות-ימים.

ועל-כן מזהר ה'מלך' על 'עסק התורה', ביותר מפל העולם - מחמת שהוא צריך לקרות את ה'אריכות ימים' לתוך המלכות הנ"ל.

וזה שפתוב בפרשת המלך (דברים יז, יט-כ): "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו, למען יאריך ימים על ממלכתו". "וקרא בו" דיקא - הינו: שעל-ידי עסק התורה הוא קורא את החיים. "ימי חייו" דיקא - פי כשמקבלין את ה'חיות', צריך לקבלם ב'מדה', פי בלא 'מדה' ו'צמצום' אי-אפשר לקבל ה'חיות' מהשם-יתברך, מחמת 'רבו-אור', פי רבוי השמן גורם פבוי הנר, על-כן צריך לקבל ה'חיות' במדה, וזה זוכין על-ידי 'עסק התורה'.

פי ה'תורה' היא 'שמו של הקדוש-ברוך-הוא'. והשם הוא הפלי של הדבר, שבהשם הזה נגבל החיות של הדבר הזה. וכן ה'תורה' הוא 'שמו של הקדוש-ברוך-הוא', ששם נגבל החיות מחי-חיים - פי ה'תורה' היא בחינת 'מדות', שיש בה 'אותיות' ו'תבות' ו'פסוקים' ו'פרשיות' ו'סדרים' - שבהם נגבל החיות במדה.

ועל-כן על-ידי ה'תורה', יכולים לקבל את ה'חיות' - פי על-ידי קורים את ה'חיים', וממשיכין ה'חיות' לתוך ה'מדות', שהם בחינת 'ימים'.

נמצא: על־ידי עסק התורה, ממשיכין אריכות ימים, ואז זוכה ל'דעת' - כי הדעת והשכל הוא בעצמו החיות, כמו שכתוב (קהלת ז, יב): "החכמה תחיה את בעליה", כי השכל הוא עקר החיות. ועל־ידי־זה ה'דעת', יכולים לקרב ולהוכיח את מי שצריכין להוכיח.

**"לא תלמד לעשות פתועבת הגוים ההם"**

(דברים יח, ט)

**טז. ח"א קב - כשמתפלל עם פונות הארץ ל' כשאנינו ראוי לזה, הוא כמו 'כשוף'. כי ב'כשוף' נאמר (דברים יח, ט): "לא תלמד לעשות", ודרשו רז"ל (שבת עה, ראשהשנה כד: ועוד): "לא תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין ולהורות".**

כך הוא להבדיל בענין הפונות: שאין צריכין ללמד אותם כפי־אם "להבין ולהורות", אבל לא לעשות עמהם, דהינו לכוננם בתפלה, מי שאינו ראוי לזה.

ואצל הצדיקים האמתיים הגדולים במעלה - אצלם כל פונות הארץ ל', הם פרושי־מלות, שבפרוש המלות ש'להם כלולים כל הפונות.

**"לא ימצא בה וכו', קסם קסמים,**

**מעונן ומנהש ומכשף" (דברים יח, י)**

**'מנחש' - פתו נפלה מפיו, צבי הפסיקו בדרך וכו' (רש"י) - עניני 'כשוף' -**

**יז. ח"א יח, ג - ה'מנהיגות', עקרה בבחינת רחמים. ועקר ה'רחמים' - ב'הסרת עכו"ם, אפלו ש'מץ עכו"ם. ואפלו כשהוא אומר: "צבי הפסיקו" (סנהדרין סה:), אין לו רחמנות בשלמות. (הבאנו הקטע בשלמות להלן אות כב, על הפסוק: "תמים תהיה").**

**יח. ח"א נט, ה - "יש כ"ח עתים, עתים לטובה עתים לרעה" (קהלת ג, בח). וצריך להכניע "שפחה בישא", שהיא 'עת־רעה'. בבחינת (שם ט, ח): "בכל עת יהיו בגדיך לבנים" - 'בכל עת' דיקא. 'בגדיך לבנים', הינו "בלא רבב" (שבת קיד), בחינת 'טהרת השכינה מנדתה'.**

וזה: "לא תנחשו ולא תעוננו" (ויקרא יט, כו) - שהם גורמים בחינת "נחש משיך לה לגבה ואטיל בה זקמא" (זהר אחרי עט), וגורמים שליטת ה"שפחה בישא" שהיא 'עת־רעה'. וזה: "לא תנחשו" - שלא לגרם חסד ושלוש "נחש משיך לה לגבה" וכו'. "ולא תעוננו", לשון 'עת ועונה' - שלא לגרם חסד ושלוש שליטת ה'עת־רעה' של הכ"ח עתים.

**יט. ח"א סד, ב - 'חכמות היצוניות' באים מ'שבירת כלים', ממותרות פסלות הקדשה. כמו אצל**

האדם יש כמה מיני מותרות ופסלות, כגון צפרנים ושער וזעה ושאר פסלות ומותרות, כן כל 'חכמה היצונה' בא ממותרות ופסלות ידועה של הקדשה. וכן 'כשוף' בא ממותרות ופסלות ידוע.

**כ. ח"א רלד - מי שיכול להבדיל בין אור וחשך, זה יודע גדל ההבדל וההפרש שבין מעשיות של צדיקים למעשיות של רשעים, כי זה מסטרא־דקדשה על־ידי תפלתו. אבל מעשיות של רשעים הם על־ידי תהבולות או כשוף או דבר אחר מסטרא־אחרא.**

**כא. ח"ב סז - כשנתפרסם חסד ושלוש מי שאין בו שם־השם כלל, אזי כפיכח נתמעט ונתעלם שם־השם, ונתגדליו בעולם בעלי שמות וקדריים שקורין 'טאטער'ין, ובאין לעולם חסד ושלוש, דברים שאין מועיל להם כפי־אם שמות הטמאה. שכל זה הפך שם־השם, כי נתעלם שם־השם חסד ושלוש. ואזי נסתלקין ונכנעין 'מאורי־אור', ומתגברין 'מאורי־אש', ומזה באין שרפות בעולם חסד ושלוש, על־ידי שמתגברין ונתגדליו בשם, אלו ה'מפרסמים של שקר'.**

**כב. ח"ב ת, ח - צריכין לחפש ולבקש מאד אחרי 'מנהיג אמת' להתקרב אליו. כי כל מנהיג ומנהיג יש לו בחינת 'רוח־נבואה' וכו'. ועל־ידי בחינת ה'רוח־הקדש' שיש להמנהיג האמת, שהוא בחינת 'רוח־נבואה', נתחזק ונתתקן אצל כל המתקרבים אליו, האמונה האמתית דקדשה. ונתתקן ונתברר בחינת ה'מדמה' וכו'.**

וצריך לבקש מאד מהשם־יתברך: "שיזפה להתקרב למנהיג אמת"י! כדי שיזפה לאמונה אמתית בשלמות. - כי כשמתקרבין חסד ושלוש למנהיג של שקר, באין חסד ושלוש לאמונות כזביות. כי 'מנהיג של שקר' הוא בחינת 'עביא השקר', בחינת (מלכים־א כב, כבכג): "רוח שקר". ועל־ידי־זה אדרבא, נתקלקל ה'מדמה', ובאים לאמונות כזביות. ואזי ה'מדמה' מערב ומבלבל את האדם ב'אמונות כזביות'.

וזה בחינת 'זהמת הנחש' - כי ערוב ובלבול המדמה, שמערב ומבלבל ב'אמונות כזביות', זה בחינת 'זהמת הנחש'. כי כל 'המנחשים והקוסמים' כלם (דברים יח, י) - הם על־ידי 'כח המדמה' שאינו מברר ומתקן, שמערב ומבלבל אותם ב'אמונות כזביות' של שטות ושקר, שהם 'זהמת הנחש'.

ועל־כן (שבת קמו:): "ישראל שעמדו על הר סיני, פסקה זהמתן" - 'זהמת הנחש', שהוא 'אמונות כזביות'. כי שם זכו כלם לנבואה, על־ידי משה רבנו, רבן של כל הנביאים, שהיה מנהיג האמת שלמה. ועל־

ידידה נתברר ונתתפן המדמה אצלם, וזכו לאמונה שלמה בהשם.

ודרשו רז"ל (שם פח): "שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון, שקבלו ישראל את התורה". פי עקר 'חדושי העולם', דהינו: לידיע שהעולם מחדש, והשם יתברך ברא את העולם ברצונו - הוא תלוי ב'אמונה', פי על ידי 'שכל' אי-אפשר להבין 'חדושי-העולם'. ועל-כן האפיקורסים' בופרים בזה, מחמת שאי-אפשר להבין זאת ב'שכל'. פי עקר 'חדושי-העולם' הוא רק על-ידי 'אמונה' - פי אנו מאמינים בהשם שהוא יתברך ברא את העולם מחדש וכו'.

ועל-כן היה העולם תלוי עד קבלת התורה, פי אז זכו ל'אמונה-שלמה' על-ידי רוח-נבואה פנ"ל, ועל-כן אז דיקא נתגלה חדושי-העולם. [עין להלן מה שהבאנו מ'לקוטי-הלכות, הלכות מעונן ומנחש].

**כג. חיי מוהר"ן יג - בתו הקטנה מרת פיגא ז"ל שנפטרה, באה אליו בקובלנא רבה, פי בני-ביתו היו עוסקים ברפואתה עם נכרי אחד שהיה עוסק בלחשים וסגלות. ואמר רבנו ז"ל: שאף-על-פי שעבשו אינם שביחים מכשפים, אבל זה העבוי"ם היה מכשף גמור, וזה היה פגם גדול לנשמה קדושה ויקרה כזאת. על-כן באה אליו בקובלנא רבא על-זה. ותקן אותה.**

**כד. ספורי מעשיות, מעשה ג מחגר - הספור מה'מכשפים'.**

**כה. ספורי מעשיות, מעשה ה מבן-מלך שהיה מאבנים טובות - מעשה במלך אחד שלא היו לו בנים, והלך ועסק בדאקטורים וכו'. ומצאו צדיק גנוז וכו', והבטיח לו באותה שנה ולד" וכו'. וילדה המלכה בת וכו'.**

אחר-כך נכסף המלך מאד שיהיה לו בן וכו'. ובקשו עוד, ומצאו עוד צדיק גנוז, ואמרו לו: "שיתן להמלך בן" וכו', ואמר להם: "שיהיה להם בן שיהיה פלו מאבנים טובות, ויהיו בו כל הסגלות של כל האבנים טובות" וכו'. וילדה בן, ונעשה שמחה גדולה על המלך. והבן הנולד לא היה מאבנים טובות וכו'.

והבת-מלכה ראתה: שאינה חשובה כל-כך, ונתקנאה בו. רק זאת היה נחמתה, באשר שאותו הצדיק אמר: "שיהיה פלו מאבנים טובות" - טוב שאינו מאבנים טובות.

פעם אחת היה הבן-מלך מחתד עצים, ונקף באצבעו, ורצתה הבת-מלכה לכרד אצבעו, וראתה שם אבן טוב, ונתקנאה בו מאד. ועשתה עצמה חולה, ובאו פמה

דאקטורים, ולא היו יכולים לעשות לה רפואה, וקראו למכשפים. והיה שם מכשף, ונלתה לו האמת: "שהיא עשתה עצמה חולה!"

ושאלה אותו: "אם יוכל לעשות פשוט לאדם שיהיה מצרע?"! - אמר: "הן!"! - אמרה לו: "אולי יבקש מכשף שיבטל הכשוף ויתרפא?"! - אמר המכשף: "אם ישליכו הכשוף אל המים, לא יוכלו לבטלו עוד!"

ועשתה בן, והשליכה הכשוף אל המים, ונעשה הבן מלך מצרע מאד וכו'! - ועסק המלך בדקטורים ובמכשפים, ולא הועילו! - וגזר על היהודים שיתפללו! - ובקשו הצדיק הנ"ל וכו', והיה מתפלל להשם-יתברך וכו'! - ובא הצדיק להמלך, והיה מתפלל, ולא הועיל! - והזיעו לו: "שהוא פשוט!"

והצדיק הנ"ל, היה גבוה למעלה מן כל הכשפים, ובא הצדיק והודיע להמלך: שהוא פשוט! ושהשליכו הכשוף למים! ואין תקנה להבן-מלך, פי אם ישליכו המכשף שעשה הכשוף למים!

אמר המלך: אני נותן לך כל המכשפים להשליכם למים, כדי שיתרפא בני!

ונתיראה הבת-מלכה, ורצתה אל המים להוציא הכשוף מן המים, פי היתה יודעת היכן מנח הכשוף! - ונפלה אל המים!

ונעשה רעש גדול: "שהבת-מלך נפלה אל המים!"

ובא הצדיק הנ"ל ואמר להם: "שהבן-מלך יתרפא!" - ונתרפא, ונתיבש הצרעת ונפל ונקלף כל העור ממנו, ונעשה מאבנים טובות פלו, והיה לו כל הסגלות של כל האבנים טובות!

**כו. לקוטי-הלכות, מעונן ומנחש ב, א-ב-ג** (על-פי ח"ב ח, ת, 'תקעו תוכחה' - מובא לעיל) - פי באמת, ישראל עם קדוש הם בבחינת למעלה מהטבע, פי אינם מסורים לשום שר, ואינם מתנהגים על פי הטבע של מערכת השמים, רק על-פי השגחתו יתברך. ועל-כן הם מצויים שלא לדרש באותות השמים, ולא לעונן ולנחש (ויקרא יט, כו; דברים יח, י), כמו שכתוב (ירמיה י, ב): "מאותות השמים אל תחתו פי יחתו הגוים מהמה".

פי באמת הא ביהא תליא - פי פשישראל אינם דורשים פאלו השקרנים והדמיונות פוזבים של המעוננים, והדורשים באותות השמים, וחוזים בפוכבים, וכיוצא. נמצא: שהם מכניעים 'זהמת הנחש', ומדבקים עצמם ב'אמונה דקדשה'.

פי אלו הדמיונות של שקר של המנחשים והמעוננים, הם 'זהמת הנחש'. וכשהם מתרחקים מזה, רק

שְׁמַאֲמִינִים בְּהֶשֶׁם לְבָדוֹ יִתְבָּרַךְ, אִזִּי זֹכִים עַל־יְדֵי ה'אֲמוּנָה', לְבַחֲנֵינָה 'חֲדוּשֵׁי־הָעוֹלָם', בַּחֲנִינַת אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל. וְאִזִּי הִנְהַגְתָּם עַל־יְדֵי ה'שְׁגָחָה' לְבָד, עַל־יְדֵי בַחֲנִינַת 'נִפְלְאוֹת', לְמַעַלָּה מֵהַטְּבַע שֶׁל מַעֲרַכַת הַשָּׁמַיִם.

נִמְצָא: שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֵין צְרִיכִים לִירָא כָּל־ל מְאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם - כִּי מִתְנַהֲגִים עַל־יְדֵי ה'שְׁגָחָה' לְבָד כִּנְ"ל. נִמְצָא: שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּעֵצְמוֹ שֶׁהֵם מִתְרַחֲקִים מִזֶּה, עַל־יְדֵי־זֶה אֵינָם צְרִיכִים לִירָא מִזֶּה כִּנְ"ל.

וְזֶה: "כִּי יַחֲתוּ הַגּוֹיִם מִהֶמָּה" - כִּי הֵם יֵשׁ לָהֶם לִירָא מִזֶּה, מֵאַחַר שֶׁהִנְהַגְתָּם עַל־יְדֵי הַטְּבַע, כִּי אֵינָם זֹכִים לְבַחֲנֵינָה ה'שְׁגָחָה' גְּמוּרָה בְּשִׁלְמוֹת וְכוּ'. מֵאַחַר "שִׁלְא פִּסְקָה זִהְמָתוֹ, זִהְמַת הַנְּחָשׁ" (שִׁבְתַּת קְמוּ), "וְהֵם אֵל מְעַנְנִים וְקִסְמִים יִשְׁמְעוּ" (דְּבָרִים יח, יד), וְאֵין לָהֶם אֲמוּנָה בְּהֶשֶׁם. וּמִחֲמַת זֶה אֵינָם זֹכִים לְבַחֲנֵינָה אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל, בַּחֲנִינַת ה'שְׁגָחָה', בַּחֲנִינַת 'חֲדוּשֵׁי־הָעוֹלָם', כִּי אֵי־אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לָזֶה, כִּי־אֵם עַל־יְדֵי אֲמוּנָה דְקַדְשָׁה.

זֶה שְׁכַתּוֹב אֵצֶל אֶסְפֹּר שֶׁלֹּא לְדַרֵּשׁ בְּמִכְשָׁפִים וּמְעוֹנָנִים (שָׁם שָׁם, יג): "תָּמִים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ". "עִם ה' אֱלֹקֶיךָ" דִּיקָא. "ה' אֱלֹקִים" - זֶה בַּחֲנִינַת 'שָׁם מְלֵא', בַּחֲנִינַת 'עֲלִמְא־דְאֲתִי', שְׂאֵז "יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד" (זְכָרְיָה יד, ט), בַּחֲנִינַת: "ה' הוּא הָאֱלֹקִים" (דְּבָרִים ד, לה־לט), בַּחֲנִינַת "כִּלּוֹ טוֹב" (פְּסָחִים ג), וְכַמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּכַמְּהָ מְקוֹמוֹת (סִימָן ד וְעוּד). כִּי אִזִּי יִתְבַּטֵּל הַטְּבַע, וְיִתְנַהֵג עַל־יְדֵי ה'שְׁגָחָתוֹ לְבָד. וְה'שְׁגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא 'כִּלּוֹ טוֹב', 'כִּלּוֹ חֶסֶד' וְכוּ'.

וְאַנְחֵנוּ עִם קְדוּשַׁת מִצְוִיִּים גַּם עִכְשָׁו לְאִדְבָקָא מִחֻשְׁבָּתָא בְּעֲלִמְא־דְאֲתִי, וְלִהְיֵשׁוּךְ בַּחֲנִינַת 'עֲלִמְא־דְאֲתִי', בַּחֲנִינַת ה'שְׁגָחָה', גַּם בְּזֶה הָעוֹלָם. כִּי זֶה עֵקֶר עֲבוּדֵתָנוּ: שִׁיְהִיָּה נִכְלָל זֶה הָעוֹלָם, בְּבַחֲנֵינָה 'עֲלִמְא־דְאֲתִי' - שִׁיְהִיָּה 'כִּלּוֹ אֶחָד'.

וְעַל־כֵּן אֲנוּ מִצְוִיִּין: שֶׁלֹּא לְדַרֵּשׁ בְּאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם, וְלֹא בְּמִנְחָשִׁים וּמְעוֹנָנִים, רַק לְהֶאֱמִין בְּהֶשֶׁם, כִּדִּי לְזַכּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה לְבַחֲנֵינָה ה'שְׁגָחָה', בַּחֲנִינַת 'עֲלִמְא־דְאֲתִי'.

וְזֶהוּ בַּחֲנִינַת: "תָּמִים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ", שְׁכַתּוֹב אַחַר אֲזַהְרֹת: "לֹא יְהִיָּה בָךְ מְעוֹנָן וּמִנְחָשׁ" וְכוּ'. "עִם ה' אֱלֹקֶיךָ" דִּיקָא, בַּחֲנִינַת "ה' הוּא הָאֱלֹקִים", בַּחֲנִינַת 'עֲלִמְא־דְאֲתִי', שְׂאֵנוּ מִצְוִיִּים לְדַבֵּק עִצְמָנוּ בְּבַחֲנֵינָה 'עֲלִמְא־דְאֲתִי', בַּחֲנִינַת ה'שְׁגָחָה', בַּחֲנִינַת "ה' הוּא הָאֱלֹקִים", בַּחֲנִינַת 'כִּלּוֹ טוֹב', בַּחֲנִינַת 'בְּטוֹל הַטְּבַע'. כִּי ה'טְבַע' שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת 'אֱלֹקִים' - נִכְלָל בְּבַחֲנֵינָה ה', בַּחֲנִינַת ה'שְׁגָחָה', כִּי 'כִּלּוֹ אֶחָד כִּלּוֹ טוֹב, כִּנְ"ל.

וְזֶה בַּחֲנִינַת "תָּמִים" - כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּמִימוּת וְהַשְׁלֵמוּת שְׂאֵין בּוֹ שׁוּם חֶסְרוֹן, כִּי כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת וְהַדְּיָנִים הֵם בְּבַחֲנֵינָה הַטְּבַע, שִׁיְנִיקְתָּהּ מִבַּחֲנֵינָה דִּין, מִבַּחֲנֵינָה

'אֱלֹקִים'. אֲבָל בְּבַחֲנֵינָה ה'שְׁגָחָה', בַּחֲנִינַת 'עֲלִמְא־דְאֲתִי', אֵין שׁוּם חֶסְרוֹן וְדִין כָּלֵל, כִּי 'כִּלּוֹ טוֹב, כִּנְ"ל.

וְזֶה שְׁכַתּוֹב אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל אֵצֶל אֲזַהְרָה זֶה, וְתִלְכָּה 'כְּבִישַׁת אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל' בְּמִצְוָה זֶה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (דְּבָרִים יח, יד): "כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם, אֵל מְעַנְנִים וְאֵל קִסְמִים יִשְׁמְעוּ, וְאַתָּה לֹא כֵן" וְכוּ'.

כִּי בְּאִמַת עֵקֶר 'כְּבִישַׁת אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל' - הוּא עַל־יְדֵי שְׂאֵנוּ פְּרוּשִׁים מֵאֶסְפֹּר זֶה. כִּי עַל־יְדֵי־זֶה שְׂאֵנוּ מִתְרַחֲקִים מִזֶּהְמָא זֶה שֶׁל 'מִנְחָשִׁים וּמְעוֹנָנִים', רַק אֲנוּ מֵאֲמִינִים בְּהֶשֶׁם, עַל־יְדֵי־זֶה אֲנוּ זֹכִינַן לְבַחֲנֵינָה 'חֲדוּשֵׁי־הָעוֹלָם', שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל. כִּי עֵקֶר אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי "כַּח מְעִשְׂיוֹ" (תְּהִלִּים קיא, ו), עַל־יְדֵי שְׁמַאֲמִינִים כִּי ה' בְּרָא הַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ וְכוּ' (רַשִׁי בְּרֵאשִׁית א, א).

וְזֶה שְׁכַתּוֹב (דְּבָרִים שָׁם, יב): "כִּי בְּגִלְלַת הַתּוֹעֵבַת הָאֵלֶּה ה' אֱלֹקֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפְּנֵיךָ" - כִּי עַל־יְדֵי שְׁדוּרְשִׁים בְּאֵלוֹ הַתּוֹעֵבוֹת, וְאֵין לָהֶם אֲמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה הֵם נִתְגַּרְשִׁים מֵאֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְאֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל, כִּי־אֵם עַל־יְדֵי אֲמוּנָה כִּנְ"ל.

וְזֶה שְׁנִסְמָךְ אֵצֶל אֲזַהְרָה זֶה (דְּבָרִים שָׁם, יח): "נְבִיא אֲקִים לָךְ" וְכוּ'. כִּי כִּלְיָה תִּלְוִי בְּנְבִיא הָאִמַת, כִּי עַל־יְדֵי 'נְבוּאָה' זֹכִינַן לְאֲמוּנָה דְקַדְשָׁה, וְלִפְרֵשׁ מ'זִהְמַת הַנְּחָשׁ', שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת 'מִנְחָשִׁים וּמְעוֹנָנִים' כִּנְ"ל (כַּמְבָּאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה).

נִמְצָא: שֶׁעֵקֶר אֶסְפֹּר שֶׁל 'מִנְחָשִׁים וּמְעוֹנָנִים' וְכִיּוֹצֵא - הוּא כִּדִּי לִפְרֵשׁ מ'זִהְמַת הַנְּחָשׁ', וְלִהְיֵשׁוּךְ עֲלֵינוּ 'ה'שְׁגָחָתוֹ' יִתְבָּרַךְ, בַּחֲנִינַת 'עֲלִמְא־דְאֲתִי', עַל־יְדֵי ה'אֲמוּנָה דְקַדְשָׁה, כִּנְ"ל.

**כז. סֵפֶר הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'נְשׁוּף' - [א] כְּשִׁנוֹתָנִין מְמוּזָן לְהַשֵּׁר בְּשִׁבִּיל אֵיזוֹהוּ 'הַתְּמִנוֹת' שִׁיְעֲבִיר אֶת חֲבֵרוֹ וְיִמְנָה אוֹתוֹ, זֶהוּ כְּמוֹ כְּשׁוּף (הַתְּנַשְׂאוֹת ח"ב ה).**  
**[ב] בְּנִים הַגּוֹלְדִים עַל־יְדֵי הַלְּחָשִׁים שֶׁל שְׁמוֹת הַטְּמָאָה, אוֹ עַל־יְדֵי כְּשׁוּף, הֵם יְהִיּוּ נוֹאֲפִים (כְּשׁוּף א; נְאֻף מו).**  
**[ג] כָּל הָעוֹסֵק בְּשְׁמוֹת הַטְּמָאָה, הוּא נֹזֵק בְּכָל דְּבַר (כְּשׁוּף ב).**  
**[ד] אֵין הַכְּשׁוּף מְזִיק, אֵלֹא לְבַעֲלֵי־גְאוּהָ (כְּשׁוּף ג).**  
**[ה] מִי שְׁנוֹתָן מְמוּזָן לְמִכְשָׁפִים, עַל־יְדֵי־זֶה תוֹלִין לוֹ פְּרִנְסָתוֹ בְּבֵית שֶׁל נְכָרִים (מְמוּזָן טז).**  
**[ו] בְּעוֹן כְּשׁוּף וְנֹאֲפָה, הַצְּדִיק נִסְתַּלֵּק (נְאֻף מד; צְדִיק קטב).**  
**[ז] בְּנֵי נוֹאֲפִים, יְהִיּוּ נִצְרָכִים לְכְּשׁוּף (נְאֻף מה).**

"וְהִבֵּר חֵבֶר" (דְּבָרִים יח, יא)

**כח. שִׁיר נְעִים** (בַּתְּחִלַת הַסֵּפֶר) - מִבְּרִית־קֹדֶשׁ בּוֹרְחִים, הַנְּאָמַר בּוֹ "הַמּוֹל יְמוּל" (בְּרֵאשִׁית יז, ג). חוֹבְטִים כְּבִמְקַלּוֹת בְּצוּרוֹתֵם הַמְּשֻׁנוֹת. - חוֹבְרֵי חֲבָרִים וּמִכְשָׁפִים, מְכַרְיָעִים אוֹתָם, בְּהַשְׁבַּעְתָּם בְּשְׁמוֹת הַמְּכַבְּוֹת.

"תמים תהיה עם ה' אלקיך" (דברים יח, ג)

**כט. ח"א ית, ג** - כל־זמן שאין לאדם אמונה בשלמות שאין שלמות אחריו, בודאי אין לו לקבל ה'מלוכה' וה'הנהגה'. ואפלו מי שמאמין באיזה דבר שהוא מ"דרכי האמרי" (שבת סז), אה־על־פי שהוא מאמין בהשם־יתברך, אפלו מי שיש לו אמונה גדולה - פי ה'מנהיגות' עקרה בבחינת 'חמים', ועקר ה'רחמים' בהסרת עכו"ם, אפלו שמץ עכו"ם. ואפלו כשהוא אומר: "צבי הפסיקו" (סנהדרין סה:), אין לו רחמנות בשלמות. - עד שיפשפש עצמו שלא ישאר אצלו אמונות שאין צריך להאמין, ושיהיה "תמים עם ה' אלקיך" (דברים יח, ג).

**ל. ח"א לא, ט** - מי שהוא במדרגת 'אברהם', הינו בחינת 'בעל נפש' - אזי בודאי כל אכילותיו וסעדוֹתיו בבחינת "לחם הפנים", בבחינת (בראשית יח א): "התהלך לפני". "התהלך" - זה בחינת 'רגליו', בחינת 'פרנסתו' וכו'. "התהלך לפני" - שנעשה מהם בחינת 'פנים' וכו', הינו 'לחם הפנים', דרגין דאברהם. ואז כל העכו"ם וכל הפוכבים־ומזלות שהם תחתיהם, כלם טורחין בשביל זה האיש. - וזהו: "התהלך לפני והיה תמים" - בבחינת (דברים יח, ג): "תמים תהיה עם ה' אלקיך" - שלא תצטרך לדרש אחר פוכבים־ומזלות, כי תהיה למעלה מהם.

**לא. לקוטי הלכות, בית־הננסת ה, לג** - אין 'שלמות', כי אם מי שזוכה ל'אמונה' ו'תמימות'. ועל־כן נקרא בשם 'תמים', כמו שכתוב (דברים יח, ג): "תמים תהיה עם ה' אלקיך" - כי כשמו פן הוא, כי 'תמים' פרושו 'שלים' - כי מי שזוכה ל'תמימות' באמת, זה עקר ה'שלמות'.

- ענין ה'תמימות' -

**לב. ח"א קנג** - כולי שהיו ישראל משליכין מעצמן החכמות, לא היו מקבלים התורה וכו'. והינו שתרגם אונקלוס (דברים לב, ז): "עם נבל ולא חכם", "עמא דקבילו אורייתא ולא חבימו". כי עקר 'קבלת' התורה' היה, על־ידי "ולא חבימו", על־ידי שהשליכו מאתם כל החכמות וכו'.

והעקר העבודה: להיות "תם וישר, ירא אלקים, וסר מרע" (איוב א, ח), בלי שום חכמות. - ושלמה המלך עליו־השלום, אחר שכתוב בו (מלכים־א ה, יא): "ויחכם מכל האדם", אמר (משלי ל, ב): "כי בער אנכי מאיש, ולא בנית אדם לי". וכן אמר אסף (תהלים עג, כב): "ואני בער ולא אדע, בהמות הייתי עמך". וכן פתיב (משלי כא, ט): "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'".

**לג. ח"ב ה, בסוף** - באמת הוא דבר גדול מאד, להשליך מאתו כל החכמות ולהתנהג בפשיטות, לעשות מעשה עבדות, לעבדו יתברך בעבדות בתמימות, בלי חכמות.

**לד. ח"ב יב** - כשאדם הולך אחר שכלו וחכמתו, יוכל לכל בטעויות ומכשולות רבים, ולבוא לידי רעות גדולות חסיו־שלום. ויש שקלקלו הרבה, כגון הרשעים הגדולים מאד המפרסמים שהטעו את העולם, והכל היה על־ידי חכמתם ושכלם.

ועקר היחדות: הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות, בלי שום חכמות, ולהסתכל בכל דבר שעושה, שיהיה שם השם־יתברך, ולבלי להשיגח כלל על כבוד עצמו. רק אם יש בזה כבוד השם־יתברך יעשה, ואם לאו לאו, ואזי בודאי לא יפשל לעולם.

**לה. ח"ב יט** - עקר התכלית והשלמות: הוא רק לעבד השם בתמימות גמור, בלי שום חכמות כלל וכו'.

**לו. ח"ב מד** - זה כלל גדול ויסוד ועקר בעבודת־השם: להיות 'תם וישר' (איוב א, א) וכו', לעבד אותו יתברך בתמימות, בלי שום חכמות וחקירות כלל כלל לא. גם מחכמות שיש בעבודת־השם בעצמו צריך להרחיק מאד.

כי כל אלו החכמות של העולם שיש להנכנסין ומתחילין קצת בעבודת־השם, אינם חכמות כלל, והם רק דמיונות ושטויות ובלבולים גדולים. ואלו החכמות, מפילין מאד את האדם מעבודת־השם, דהינו מה שחושב וחוקר ומדקדק ביותר: "אם הוא יוצא פראוי במה שעושה?" כי בשור־ודם אי־אפשר לו שיצא ידי חובתו בשלמות וכו'.

ובאמת, אחר כל החכמות, אפלו מי שיודע חכמות באמת, צריך להשליך כל החכמות, ולעבד השם בתמימות בפשיטות גמור בלי שום חכמות. וזה היא החכמה הגדולה שבכל החכמות: "לבלי להיות חכם כלל". כי באמת אין חכם בעולם כלל, ואין חכמה ואין תבונה נגדו יתברך. והעקר הוא: "רחמנא לבא בעי" (סנהדרין קו: זתר תצא רפא:).

**לז. ח"ב עח** - ויוכל לבוא לשמחה גדולה על־ידי תמימותו ואמונתו. כי חכמות אין צריכין כלל, רק אמונה ותמימות ופשיטות בלי שום חכמה כלל. כי חכמות מזיקים מאד להאדם, והחכמים נלכדים בחכמתן של עצמם, כי החכמה מתעה אותו מחכמה לחכמה, ומאותה החכמה לחכמה אחרת, וכן מחכמה לחכמה יותר ויותר, עד שנלכד ונתעה בחכמות עצמו וכו'. אשרי ההולך בתמימות.



**לח. ח"ב קד - עקר היהדות, הוא בפשיטות**  
ובתמימות גמור, בלי שום חכמות.

**לט. שיחות הר"ן לב - פשאדם הולך בתמימות**  
באמונה לבד בלי שום חקירות - יכול לזכות שיעזר  
לו השם יתברך, שיבוא לבחינת "רצון", שהוא  
למעלה מחכמה. כי באמת 'חכמה דקדשה' הוא  
למעלה מאמונה, אבל אף-על-פי-כן אנו צריכים לבלתי  
לילך בחכמות וחקירות רק באמונה לבד, כי אמונה  
הוא דבר חזק מאד.

ואזי פשהולך באמונה לבד, בלי 'חקירות וחכמות' -  
אזי זוכה לבוא לבחינת 'רצון' שהוא למעלה אפלו  
מחכמה, דהינו שיזכה: שיהיה לו רצון מפלג חזק  
מאד אליו יתברך בהשתוקקות נמרץ מאד, עד שלא  
ידע מה לעשות כלל מגדל ההשתוקקות, ויצעק וכו'  
וכו'.

**מ. שיחות הר"ן נא - גם חכמות אינם פלוג, רק**  
תמימות ופשיטות. גם בתמימות אסור להיות שוטה,  
אבל אף-על-פי-כן חכמות אין צריכים כלל.

**מא. שיחות הר"ן קא - כבר מבאר פמה פעמים:**  
ש'אין צריכין שום חכמות בעבודת הבורא יתברך, רק  
תמימות ופשיטות ואמונה. ואמר: ש'פשיטות' הוא  
גבוה מן הכל. פי השם יתברך ברוך הוא, הוא בודאי  
גבוה מן הכל. והוא יתברך הוא "פשוט בתכלית  
הפשיטות" (מוכא כבר בראשונים).

**מב. שיחות הר"ן רלה - כבר מבאר ב'לקוטי'**  
תנינא" (סימן מד): ש'רבנו ז"ל הזהיר מאד: "לבלתי  
להחמיר חמרות יתרות בשום דבר" וכו' וכו'. -  
והאריך בשיחה זו הרבה אז, פי עקר העבודה באמת  
הוא תמימות ופשיטות, להרבות בתורה ותפלה  
ומעשים טובים, בלי לחפש לחדש דוקא חמרות  
יתרות. רק לילך בדרך אבותינו הקדמונים וכו'.

ואמר אז: שבשביל זה עזבו העולם 'חכמות הדקדוק'  
ואינם עוסקים בו כלל, פי דקדוק אין צריכין כלל, פי  
אין צריכין לדקדק על עצמו יותר מדאי לבקש  
'חמרות יתרות'. והאריך בזה עוד. ואמר אז: "ש'אין  
שום דבר שיהיה חיוב בדוקא, ואם לאו" וכו'.

**מג. חיי מוהר"ן קו - רבנו ז"ל ביום התנתו לפני**  
החפה, הלך וקרא פמה בני-הנעורים, ודבר עם כל אחד  
ואחד ביחידות, ונסה אותם בחכמתו היכן הם עומדים.

ואחר-כך קרא את רבי שמעון, והתחיל לדבר עמו גם-  
כן בחכמה, כאלו הוא רוצה חסו-ושלום הבלי עולם-הזה.  
ורבי שמעון עמד משתומם ולא השיב לו, פי הוא לא  
חפץ באלה.

ענה רבנו ז"ל ואמר אליו: "וכי אין אתה בן-אדם, מדוע  
אינך חפץ באלו הדברים של עולם-הזה!" - השיב לו:  
"אני איש תם וחפץ בתמימות!" - ענה רבנו ז"ל ואמר  
לו: "כפי הנראה שיהיה הפרות גדול בינינו" [ס'האט א  
פנים אז מיר וועלן זיך קענען].

**מד. חיי מוהר"ן תז - אשרי מי שאינו יודע כלל**  
מ'ספרי המקורים, והולך בתמימות, פי "לא באלה  
חלק יעקב" (ירמיה י טז). - ומרגלא בפומה דרבנו ז"ל  
לומר: פי טוב להודות להשם על אשר שלח לנו את  
נאמן ביתו, הוא משה רבנו עליו-השלום, שהוציא  
אותנו מכל המבוכות, ונתן לנו את התורה, וצוה עלינו  
להאמין בהשם בלי שום חקירות כלל, ולקיים את כל  
דברי התורה והמצוות בפשוטן. אשרי מי שזוכה לילך  
בתמימות.

**מה. ספורי מעשיות, מעשה ט מחכם ותם -**  
והאחד היה 'תם' ומחו היה נמוך וכו'. ומחמת שהיה  
'תם', למד הרבה עד שקבל, ולא היה בקי בהאמנות  
בשלמות. ונשא אשה, והיה מתפרנס מן המלאכה,  
ומחמת שהיה 'תם', ולא היה בקי בהמלאכה כל-כך, על-  
כן היה פרנסתו בדחק גדול ובצמצום וכו'.

ומנהגו היה: שהיה תמיד בשמחה גדולה מאד, והיה  
רק מלא שמחה תמיד. והיו לו כל המאכלים וכל  
המשקאות וכל המלבושים וכו'. ושבח מאד את אותו  
המאכל: "פמה הוא מתקן וטוב!" כאלו היה אוכל אותו  
המאכל ממש. ובאמת היה מרגיש באכילתו הלחם,  
טעם כל מאכל ומאכל שהיה רוצה, מחמת תמימותו  
ושמחתו הגדולה וכו'. והיה רק מלא שמחה וחדוה  
תמיד.

כשהיה גומר המנעל, ומן הסתם היה לו שלש קצוות  
וכו', היה לוקח המנעל בידו והיה משבח אותו מאד,  
והיה מתענג מאד ממנו וכו'. ואצל העולם היה ללעג  
וכו'. והיה אותו ה'תם' אומר: רק בלי ליצנות! וכו'.  
וכשהיה רואה, שכונתם לליצנות, היה אומר: "מה יהיה  
כשתהיה חכם ממני? הלא אזי תהיה שוטה, פי מה  
אני נחשב?! וכשתהיה חכם ממני, אדרבא, אזי תהיה  
שוטה! וכו'.

והיה בעיני ה'חכם' לשחוק, ונדמה בעיניו למשגע. ואמר  
לו ה'תם': "הלא סתם בני-אדם שמתלוצצים ממני,  
הם שוטים, פי אם הפה חכמים ממני, הלא אדרבה  
הם שוטים, מפל-שפן חכם פמותך, ומה תהיה אם  
אתה חכם ממני!?"

ענה ה'תם' לה'חכם': "מי יתן שתבוא אתה על מדרגה  
שלי!"

השיב ה'חכם': זה אפשר להיות שאני אבוא על שלך, שינטל ממני השכל, או אהיה חולה, ואהיה נעשה משגע, פי הלא מה אתה? איש משגע! - אבל שאתה תבוא על שלי, זה אי-אפשר בשום אופן שתהיה אתה חכם כמוני!"

השיב ה'תם': אצל השם יתברך הכל אפשר, ויכול להיות בהרף-עין שאני אבוא על שלך. ושחק החכם ממנו מאד וכו'.

פי ה'חכם' אינם רוצים לעשות 'ממנה על האוצרות', פן על ידי חכמתו ושכלו יוכל לבזבז האוצרות, על-כן עושין ממנה על האוצרות - 'תם' דוקא.

ועתה שנתרומם מזלו, ובא לו קצת הבנה, אף-על-פי-כן לא השתמש בכל בחכמתו, רק נהג בתמימותו כבראשונה, והנהיג את המדינה בתמימות באמת ובישר, ועולה לא נמצא בו וכו', כפי תמימותו באמת, בלי שום ערמה ומרמה וכו'.

ותבה ענה על דעתו: שחברו החכם אמר לו: "שאי אפשר בשום אופן שהוא יבוא על שלו". והנה עתה כבר בא על חכמתו! - ואף-על-פי-כן, אף-על-פי שברך היה יודע חכמות, לא היה משתמש עם החכמות כלל, רק נהג הכל בתמימותו כבראשונה וכו'.

ודבר המלך עם ה'תם' בתחלה מהנהגת המדינה, והוטב בעיני המלך מאד מאד, פי ראה: שהוא מתנהג בישר ואמת גדול, בלי שום עולה ומרמה וכו'. ואמר: "אני רואה שהוא חכם בזה, ואף-על-פי-כן מתנהג בתמימות בזה!" - וייטב בעיני המלך מאד מאד. ומנה המלך אותו: שיהיה מיניסטער (שר) על כל המיניסטערס (שרים) וכו'.

על זה המעשה נאמרה התורה (לקוטי-מוה"רן ח"ב יט) המדברת מחכמות ותמימות: שעקר השלמות הוא רק תמימות ופשיטות וכו'. (ועין עוד שם באריכות בגדל מעלת התמימות ונגות החכמות).

**"אף הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתיו לדבר" (דברים יח, כ) - ענין 'נביא שקר'**

**מז. ח"ב ת, ח - צריכין להפש ולבקש מאד אחרי 'מנהיג אמת' להתקרב אליו.** פי כל מנהיג ומנהיג יש לו בחינת 'רוח-נבואה' וכו'. ועל-ידי בחינת ה'רוח הקדש' שיש להמנהיג האמת, שהוא בחינת 'רוח נבואה', נתחזק ונתתקן אצל כל המתקרבים אליו, האמונה האמתיות דקדשה. ונתתקן ונתברר בחינת ה'מדמה'. פי עקר 'תקון המדמה', הוא על-ידי בחינת 'רוח-נבואה'. ונתתקן ונתברר האמונה הקדושה. על-כן

כל המתקרבים למנהיג אמת, זוכין לאמונה ישרה דקדשה.

וצריך לבקש מאד מהשם יתברך: "שיזכה להתקרב למנהיג אמת!" כדי שיזכה לאמונה אמתיות בשלמות. - פי בשמתקרבין חסו-שלום למנהיג של שקר, באין חסו-שלום לאמונות פזביות. פי 'מנהיג של שקר' הוא בחינת 'נביא השקר', בחינת (מלכים-א כב, כ"ג): "רוח שקר". ועל-ידי-זה אדרבא, נתקלקל ה'מדמה', ובאים לאמונות פזביות. ואזי ה'מדמה' מערב ומבלבל את האדם באמונות פזביות. וזה בחינת 'המת הנפש' וכו'.

**מז. ח"ב טו - אלו המתפארין עצמן בשקר בגדולות ונפלאות, וכאלו אין שום דבר נמנע מהם, והכל בידם, ויש מהם שהם 'מנהיגי הדור' - עקר כחם ויניקתם הוא רק מהצדיקים הגדולים וכו'.**

פי יש צדיקים אמתיים גדולים במעלה, ויש להם פה קדוש, ודרבם לדבר גדולות ונפלאות וכו'. ומחמת ההתפארות של אלו הצדיקים הגדולים, מזה בא, שנמצאים 'צבועים שקרנים' שמתדמים עצמן בקוה, ומתפארין עצמן גם-כן ממש באלו הלשונות של 'התפארות' שיוצא מפה קדוש של הצדיק-האמת. וכעין שמצינו בנביאים: שירמיה היה מתנבא בשוק העליון (ירמיה מט, לה): "הנני שבר את קשת עילם" וכו', ו'חנניה בן עזור' נביא-שקר, היה מתנבא בלשון זה ממש להפך (שם כח, א"ב; סנהדרין פט).

אבל הם עושים טובות להצדיקי-אמת. פי יש שנותנים צדקה, והם רשעים נואפים, והצדקה שלהם היא מזקת להצדיקי-האמת, ועל-כן היא טובה שנמצאים השקרנים הנ"ל, שעל-ידי-זה הרשעים פונים אליהם. פי השם יתברך מכשיל את הרשעים שיתנו הצדקה שלהם לשקרנים הנ"ל, ועל-ידי-זה נצול הצדיק מהצדקה שלהם.

אבל מצדיקים פשוטים, עובדי-השם בפשיטות בתורה ותפלה ומעשים טובים, אין להם שום פה, מאחר שהצדיקים בעצמן אינם מדברים גדולות, ומתנהגים בפשיטות בעבודת-התמה, על-כן אין להשקר והגדלות שלהם אחיזה בהם כל-כך.

וזהו ששאל רבי זירא את רב יהודה (שבת עז): "מאי טעמא גמלא זוטא גנובתה, ותורי אריבא גנובתה?" [למה הגמל זנבו קצר, ושור זנבו ארוך?]

"גמלא" - זה בחינות ה'צדיק הפשוט', בחינת: "ולא הלכתי בגדולות ונפלאות. בגמל עלי אמו" (תהלים קלא, א א"ב) - פי הוא מתנהג בפשיטות, ואינו מדבר גדולות וכו', והוא רק 'גמול עלי אמו'.

וַתֵּיָאֵשׁ לְעוֹלָם, כִּי גַם שָׁם נִמְצָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּבַחֲיִנַת: "וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּגֶד". וְזֶה בְּחִינַת שֵׁם ס"ג כַּנ"ל.

**"לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עוֹן וְכוּ', עַל־פִּי שְׁנֵי עֵדִים אֹו עַל־פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דְּבָר"**  
(דְּבָרִים יט, טו)

ב'זהר' (שופטים ערה): פקודא דא, להעיד עדות בבית דין וכו' - ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין (תענית יא): "מי מעיד על האדם, קירות ביתו וכו' - מאי קירות ביתו, אינון קירות לבו", ויטב חזקיהו פניו אל הקיר [ויחפל] (ישעיה לח, ב) - ואוקמוהו רבנן (ברכות י): "מלמד, שהתפלל חזקיהו מקירות לבו וכו' - ועוד, תרין סהדי: עמודא דאמצעיטא, וצדיק. ואינון ע"ד, ע' מן שמ"ע, ד' מן אה"ד. ע"ד מן ברודא שם כבוד מלכותו לעולם וע"ד".

**"וְעָמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים" (דְּבָרִים יט, יז)**  
**"בְּעֵדִים הַפְּתוּב מְדַבֵּר - וְלָמַד שְׂאִין עֵדוֹת בְּנָשִׁים, וְלָמַד שְׂצָרִיכִין לְהַעֲיֵד עֵדוֹתָן מֵעָמֵד" (רש"י; שבועות ל).**

**ג. ח"א ט, ב - "שְׁמָרוּ עֲדָתוֹ וְחַק נִתַּן לָמוֹ" (תהלים צט, ז).** 'עדות', זה 'תפלה', כמו שפתוב (שם קכב, ד): **"שְׁבֹטֵי יִיָּה עֵדוֹת לְהַדוֹת לְשֵׁם ה'".** גם אמרו חז"ל (שבועות ל): **"אין עדות אלא בעמידה", ו'עמידה' זה 'תפלה', שאנו מעידין על אחדותו.**

**גא. ח"א נב, י - "עדות ה' נאמנה" (תהלים יט, ח).** **"עדות ה'" - שהם ה'עדיים' הנ"ל [נעשה ונשמע, בחינת תורה ותפלה], "נאמנה" - על-ידם נבנית ה'אמונה'.**

**גב. ח"א קמו - "עדות ה' נאמנה מחפימת פתי" (תהלים יט, ח) - קשה: איך התורה הנקראת 'אשה' יכולה להעיד, הלא "אשה פסולה לעדות" (שבועות ל. שלחן ערוך חשן-משפט לה, יד). והתרוץ על זה: שהיא "מחפימת פתי" - בשביל זה יכולה להעיד.**

כמו שמונבא בחשן-משפט (שם ברמ"א): **"תקנת קדמונים הוא: דבמקום שאין אנשים, רגילים להיות נשים נאמנות".**

וזה ידוע: **שעקר תאוות הם בסתר, בבחינת (משלי ט, יז): "מים גנובים ימתקו" וכו', ואין בני-אדם רגילים שם. אבל התורה היא עומדת שם, וקוראת אותו (שם שם, ד"טז): "מי פתי יסור הנה" וכו' (זהר ויצא קסה. מקץ קצג. אחרי נח. ועוד), ומחמת תשוקת תאוותו אינו שומע קריאתה, ואחר גמר תאוותו, הוא מרגיש תכף קריאתה, ומתחרט תכף על העברה.**

וזאת ה'חרטה' - זה בחינת: **"מחפימת פתי".** כי בשעת העברה היה בו רוח-שטות, ואחר גמר העברה הטה אָזְנוֹ לְאִמְרֵיהָ שֶׁל הַתּוֹרָה, וְהַחֲפִים וּמִתְחַרֵּט. בְּשִׁבִיל זֶה, הַתּוֹרָה, אֶף-עַל־פִּי שֶׁהִיא 'אִשָּׁה', יְכוּלָה לְהַעֲיֵד! - כִּי הִיא עוֹמֶדֶת בְּמָקוֹם שְׂאִין אֲנָשִׁים רְגִילִים שֵׁם כַּנ"ל.

ו"זוטר גנובתה" - זה בחינת (ישעיה ט, יד): **"נביא ומורה שקר הוא הזנב".** אלו הצבועים המשקרים, בחינת 'נביאי השקר', שאחיזתם הוא רק בצדיקים הגדולים. - אבל בהצדיקים הפשוטים בחינת 'מלא', אין להם אחיזה כל-כך, וזהו: **"זוטר גנובתה".**

וזהו: **"תורי אריכא גנובתה" - בחינת 'הצדיקים הגדולים', בחינת (דברים לג, יז): "כבוד שורו הדר לו" כנ"ל. ו"אריכא גנובתה" - הינו: שעקר יניקת ה'נביא ומורה השקר', שהוא הזנב, הוא רק אצלם כנ"ל.**

וזהו שהשיב: **"מלא זוטר גנובתה, משום דאכלי קוצי"** [לפיכך הגמל זנבו קצר, כדי שלא ידבקו בה הקוצים].

הינו: שאלו הצדיקים הפשוטים, בחינת 'מלא' - **"אכלי קוצי", שאוכלים ומכלים את הקוצים והחוחים הסובבים את השושנה העליונה, הדבור הקדוש' - שלא יהיה להם יניקה מהדבור הקדוש. פי מעבודה פשוטה בתמימות אין להם יניקה כנ"ל, כי אינם יכולים להתדמות אליהם ולנהוג שקר שלהם על-ידם.**

**"ותורי אריכא גנובתה, משום דדירי באגמי ובעי לכרבושי בקי"** [לפיכך השור זנבו ארוך, מפני שהוא נמצא במקומות מרעה, וצריך לנענע בזנבו, להבריח היתושים].

**"דדירי באגמי" - הינו: שמקבלים דבור פיהם הקדוש מ'בעלי-צדקה', מבחינת (תהלים קיד, ח): "ההפכי הצור אגם מים".**

**"ובעי לכרבושי בקי" - בחינת 'ב"ק'. שצריכין לגרש ה"יבק" של הצדקה שנותנין רשעים וכו'. ועל-יכן הוא טובה גדולה מה שיונק מהם הנביא וכו', שהוא הזנב, שעל-ידי-זה מגרשין הרשעים מעצמן. כי מכשילין אותן בשקרנים הנ"ל, שפונין אליהם ונותנין להם הצדקה, ונצולין הצדיקים, כנ"ל.**

**מח. ח"ב נב - רז"ל קראו לענוה שאינו פראוי: 'חנפה', כמו שאמרו (סוטה מא) על 'ירמיה הנביא, שהיה ענו נגד הנביא-שקר חנניה, ואמר לו בהכנעה (ירמיה כח, ז): "אמן, כן יעשה ה'". ואמרו רז"ל על-זה (סוטה שם): "כל המחניף וכו', לסוף נופל ביד בנו וכו'".**

**"לא תסיג גבול רעה אשר גבלו ראשנים" (דברים יט, יד) - ענין 'השגת גבול' -**

**מ.ט. ח"א ו, בסוף - "ואציעה שאוֹל הַנֶּגֶד" (תהלים קלט, ח), זה בחינת חיריק דס"ג, מלשון (משלי כב, כח): "אל תס"ג גבול עולם" - שמסיג גבולו ומחזירו לאחוריו - בחינת 'ירידה', שנופל חסוֹשָׁלוֹם מִמְדַרְגָּתוֹ וְנִסּוּג אַחֲרָיו. אֶף-עַל־פִּי כֵן יִחַזַק עֲצֻמוֹ, וְאֵל**

**נג. שיחות הר"ן רמה - בזה שזוכין לחדש**  
**הדושייתורה - רואין התגלות אלקותו יתברך**  
**שממציא מאין ליש.** כי בתחלה לא היה יודע כלל זאת  
החדוש, רק עכשו הוא לוקח ושואב ממקור החכמה  
שהוא בחינת אין, הינו מאין-סוף. ובזה אנו רואין בעיני  
השכל התגלות הבורא יתברך וכו'. - ועל-כן ה'תורה'  
הקדושה היא 'עדות' נאמנה עליו יתברך, כמו  
שכתוב (תהלים יט, ח): "עדות ה' נאמנה".

**"כי האדם עץ השדה"** (דברים כ, יט)

**נד. ח"א קסא - ה'מחלקת, מגביה ומרים את**  
**האדם.** "כי האדם עץ השדה" (דברים כ, יט). והנה עץ  
המנח על הארץ, אי-אפשר לו להגביה את-עצמו, כיראם  
על-ידי שבאין עליו מים שוטפין, אזי המים מרימין  
ונושאין את העץ. וה'מחלקת' נקרא 'מים', כמו  
שכתוב (תהלים פח, יח): "סבוגי כמים כל היום הקיפו עלי  
יחד".

**נה. חיי מוהר"ן תב - פעם אחת היו אנשי-שלומונו**  
**קובלים לפניו: "שקשה להם לסבל ענין המחלקת**  
**והרדיפות!"**

ענה ואמר להם: "תאמינו לי: שיש בידי כח לעשות  
שלום עם כל העולם, שלא יהיה שום חולק עלי! -  
אבל מה אעשה, שיש מדרגות והיכלות פאלו, שאי  
אפשר לבא אליהם רק על-ידי מחלקת שחולקין  
עליו" וכו'!

ואמרו רז"ל (סנהדרין ז,): "האי תגרא דמ'א לבדקא  
דמ'א, שנאמר (משלי יז, יד): 'פוטרי מים ראשית מדון'  
[רש"י: כשהנהר גדל, פעמים שהוא יוצא לשדות שעל אגפיו פעין  
נגרים וצנורות קטנים, ואם אינו סותמו מיד, הולך ומרחיב ושוב אינו  
יכול לסותמו, והינו דקאמר קרא: 'פוטרי מים ראשית מדון', כלומר:  
ראשית מדון ומריבה דומה לפוטרי מים. 'פוטרי' פותח]. - וכתוב  
(דברים כ, יט): "כי האדם עץ השדה". ועץ השדה'  
(שקורין 'ביימל'), כל מה ששופכין מים סביבו ביותר,  
הוא גדל ביותר.

**"מי האיש הירא ורף הלבב, יכך וישב לביתו,**  
**ולא ימס את לבב אחיו כלבבו"** (דברים כ, ח)  
**"הירא מעברות שב'דו" (רש"י; סוטה מג):**

**נו. ח"א יא, א - "שאלו יוחני וממרא למשה: תבן**  
**אתה מכנים לעפרים, והשיב להם: אמרי אנשי,**  
**למתא ירקא, ירקא שקל".**

(מנחות פח. - פרש רש"י: "אמרו ליה יוחני וממרא": ראשי  
מכשפים של מצרים, למשה-רבנו, כשהתחיל לעשות האותות  
לעיני פרעה, שהיו סבורין שהיה עושה אותם על-ידי כשוף. -  
"תבן אתה מכנים לעפרים": 'עפרים' שהוא מקום הרבה

הבואה, אתה מביא לשם תבואה למכור, בתמיה? כך ארץ-מצרים  
שחיא מלאה כשפים, אתה בא לשם לעסוק בכשפים?! - "אמר  
להם למתא ירקא, ירקא שקל": לעיר שגדל שם ירק הרבה,  
הבא ירק שלך למכור, לפי שמתקבצין שם הכל לקנות. הם אמרו  
לו דברי לצנות, והוא השיב להם בענינם).

**"תבן" - זה בחינת 'תבונה', כמו שכתוב (משלי ב, יא):**  
**"תבונה תנצרך".** שהם הבינו: שמשח רוצה להכניס  
'תבונות התורה' בישראל. ועל-כן שאלו: "פי בזמן  
שאין ישראל עושין רצונו של מקום, הם משולים  
לעפר" (ספרי עקב יא), ואיך יוכל להביאם למדרגה  
גבוהה לתבונות התורה". וזה: 'תבן' לשון 'תבונות  
התורה', אתה מכנים לעפרים', זה בחינת 'עפר', הינו  
'מדרגה פחותה'.

השיב להם: 'אמרי אנשי למתא ירקא, ירקא שקל' -  
שעל-ידי ה'אמירות' והדבור של איש הישראלי,  
יאיר לו הדבור לכל המקומות שצריך לעשות  
תשובה, שיוכל לעשות תשובה.

וזהו: "למתא ירקא" - למקומות שצריך לעשות  
תשובה. 'ירקא' הוא בחינת 'תשובה', כמו שאמרו  
במדרש (בראשית-רבה מג, ב על בראשית יד, יד): "וירק את  
הניכיו, אוריקן בפרשת שופטים" [זינן במה שכתוב  
בפרשת שופטים, שהוריקן מעברות שב'דו], הינו: 'שורזם  
לעשות תשובה', פי 'פרשת שופטים' נאמר על  
'תשובה' (דברים כ, ח): "מי האיש הירא ורף הלבב",  
"הירא מעברות שב'דו" (סוטה מג:). - וזה: 'ירקא  
שקל', בחינת 'תשובת המשקל' - שהדבור יאיר לו  
שיוכל לעשות 'תשובת המשקל'.

**נד. ח"ב מג - על-ידי 'חלישות הלב', נופלים פחדים**  
**עליו. - פי הגבור אין לו שום פחד, ועקר הגבורה הוא**  
**בלב, דהינו: מי שלבו חזק, אינו מתירא משום דבר,**  
**ורץ לתוף קשרי המלחמה, ומתגבר על-ידי חזק**  
**ואמץ לבו. וכן להפך: רפי לבב' הם מתפחדים. וזה**  
**שכתוב (דברים כ, ח): "איש הירא ורף הלבב", פרש**  
**רש"י: 'הירא' וכו' [הירא מעברות שב'דו. סוטה מד.] - פי על-**  
**ידי 'רף לבב', על-ידי-זה הוא מתירא.**

**"שמע ישראל, אתם קרבים היום למלחמה על**  
**איביכם, אל ירף לבבכם, אל תיראו ואל תחפזו**  
**ואל תערצו מפניהם"** (דברים כ, ג)

**נז. שיחות הר"ן קנ - "חזקו ויאמץ לבבכם כל**  
**המיוחלים לה"** (תהלים לא, כה) - "כל המיוחלים" דיקא.  
אפלו אם אינכם זוכים לשום קדשה ועבודה חס'  
ושלום, רק 'מיוחלים' לבד - אף-על-פי-כן 'חזקו  
ואמצו, ואל תפלו משום דבר שב'עולם, יהיה איך  
שיהיה.

פי אין רעה גדולה מנפילה. וכמו שאמרו רז"ל (סוטה מב.) לענין מלחמה הגשמיות על פסוק (דברים כ, ג): "אל תיראו ואל תערצו" וכו', "אל תיראו משפעת הקלגסים, ואל תערצו מקול הקרנות" וכו'. שכל הדברים האלה עוברים על מי שחפץ לכנס בעבודת השם, שבמה מיני מלחמות ופחדים ושפעת הקלגסים [רבוני גדודי החילים] וקול הקרנות [שתוקעים בשופרות להפחידם] וכו' וכו', עוברים על כל אחד ואחד.

וצריך לעמד על עמדו, לבלי להניח את מקומו בשום אופן בעולם, ולצפות לישועה תמיד, ולבלי להתרחק ולנוס ממנו יתברך חסדו ושלום, וכמו שאמרו רז"ל לענין מלחמה (שם מד:): "שתחלת מפלה, ניסה". "פי אנה מפניך אברה. אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנד" וכו' (תהלים קלט, זח) פי השם יתברך בכל מקום.

**נט. לקוטי הלכות, גלות ג, ט** - וזה בחינת מה שהיה הפהן מזהיר את העם בשנכנסו למלחמה (דברים כ, א): "שמע ישראל, אתם קרבים היום למלחמה על איביכם, אל ירף לבבכם וכו'". ודרשו רז"ל רבותינו ז"ל (סוטה מב.): "אפלו אין בכם זכות אלא מה שאתם אומרים בכל יום 'שמע ישראל' - אתם ראויים לנצח את אויביכם וכו'".

פי כל המלחמות שבעולם, מרמזין עקר על מלחמת היצירה הרע, פי אפלו המלחמות שיש לאחד בגשמיות עם שונאים ואויבים - הכל הוא בחינת מלחמות היצירה הרע, כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין קג, וברשי" שם): "כשם שיש לאדם צרים למטה - כך יש לו צרים למעלה". ועל כן עקר המלחמה, הוא מלחמת היצירה הרע.

וזה שהזהיר הפהן קדם שנכנסו למלחמת השם: לנצח את האויבים והסטרוא אחרא שסביב הקדשה, סביב ארץ ישראל, שהם כלל כל השונאים, המונעים והמעכבים מדברים שבקדשה.

וכשאדם נכנס להלחם עמהם, אזי הוא בספנה גדולה חסדו ושלום, פי מתעורר עליו כמה קטרוגים חסדו ושלום, ורוצים להפיל אותו מעבודתו לגמרי חסדו ושלום.

וזהו עקר המלחמה - שצריך להתחזק, לעמד על רגליו, לבל יפל מעבודתו יתברך חסדו ושלום, ואז בודאי יזכה לנצחם ולשברם ולבטלם.

אבל כמה יהיה בטחונו חזק שלא יפל מעבודתו יתברך חסדו ושלום?! - העקר הוא רק האמונה הקדושה! - שפשהוא חזק בהאמונה הקדושה - בודאי אין לו להתירא משום מלחמה, ושום נסיון שבעולם.

וזהו: "שמע ישראל, אתם קרבים היום למלחמה" וכו', "בזכות שמע ישראל לבד" - הינו זכות וכו'

האמונה הקדושה - בזה לבד אתם יכולים להתקרב למלחמה בגשמיות וברוחניות! - פי מאחר שאתם חזקים באמונתו יתברך - שוב אין לכם להתירא כלל משום מלחמה שבעולם.

וזהו (דברים שם): "אל ירף לבבכם, אל תיראו ואל תערצו ואל תחפזו מפניהם". "אל תראו משעטת סוסים, ושפעת הקלגסים, וקול הקרנות" (סוטה מב.). הינו: עניני 'תכסיסי' מלחמה' שעושין השונאים להפחיד ולאיים על שבנגדם. וכל הבחינות הללו יש ב'מלחמת היצירה הרע', והוא ידוע למי שהתחיל לפנס קצת בעבודת השם וב'מלחמת היצירה הרע', אפלו אדם פשוט לגמרי.

פי דרך הבעל דבר והסטרוא אחרא - לאים ולהפחיד על האדם מאד מאד, ולהכביד עליו עבודתו יתברך מאד מאד. ומחמת זה נמנעו רבים מלהתחיל לכנס בעבודתו יתברך, מחמת האימים והפחדות הללו וכיוצא בהם, וזה בחינת "שעטת סוסים, ושפעת הקלגסים, וקול הקרנות" וכו'.

אבל העקר בעבודת השם - שלא יתפחד האדם כלל, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן ח"ב מח): "שבעולם הזה האדם צריך לעבר על גשר צר מאד, והעקר הוא שלא יתפחד האדם כלל".

ועקר ההתחזקות לעבר על הגשר צר בשלום בלי פחד - הוא האמונה הקדושה פנ"ל, בחינת: "שמע ישראל, אתם קרבים היום למלחמה". "בזכות שמע ישראל" - הינו 'אמונה' פנ"ל. ושוב - "אל ירף לבבכם, אל תיראו ואל תערצו ואל תחפזו מפניהם. פי ה' אלקיכם החולד עמכם להושיע אתכם וכו'" (דברים שם, גיד), פנ"ל.

וזהו (תהלים קיח, ו): "ה' לי לא אירא" וכו'. הינו פנ"ל - כמו שכתוב: "ה' לי" - דהינו: שאני מאמין בהשם יתברך באמונה שלמה, והשם עמדי תמיד, פי "מלא כל הארץ כבודו" (שעריה ג, א) - שוב (תהלים שם): "לא אירא מה יעשה לי אדם", פנ"ל. פי מאחר שיש להאדם אמונה חזקה, בודאי ינצח כל המלחמות, וסוף כל סוף אשוב להשם יתברך באמת, בחינת (איכה ג, כא): "זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל", פנ"ל.

**"פי ימצא חלל באדמה" (דברים כא, א)**

**ס. ח"א רעז** - 'חלול שבת', הוא בחינת 'חלל', בחינת 'הסתלקות', בחינת (דברים כא, א): "פי ימצא חלל באדמה". "ומי שמתה אשתו הראשונה, פסיעותיו מתקצרות" (סנהדרין כב.), ו'שבת' היא בחינת 'אשתו ראשונה', בחינת (בראשית רבה יא, ח): "פנסת ישראל הוא בן יונג של שבת". (עין בפנים באריכות בענין שבת).

# מזמור "לְדוֹד ה' אֹרֵי וְיִשְׁעֵי"

כָּל הַאֲזֵמֵר מִזְמוֹר כ"ז "לְדוֹד ה' אֹרֵי וְיִשְׁעֵי" וכו', מֵרֵאשִׁי חֲדָשׁ אֲלוּל עַד אַחֵר שְׁמַחַת־תּוֹרָה, עָרַב וּבִקֵּר דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ - אֲזִי הוּא מִבְּטָח שְׁמוּצִיא שְׁנוּתָיו בְּטוֹב וְיַעֲרַב לוֹ, וְאֶפְלוּ גִזְרָה רְעִיָה כְּתוּבָה עַל הָאָדָם מִן הַשָּׁמַיִם יוֹכֵל לִבְטֹל, וּמַעֲבִיר מַעֲלִיו כָּל הַמִּקְטָרְגִים וְשִׁטְנִים וּמֵאֵרִי תְרִיסִין, וּמִבְטֵל מַעֲלִיו כָּל גִּזְרוֹת קִשּׁוֹת וְרַעוּת, וְיוֹצֵא בְדִימוֹס זָכָאִין בְּדִין, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִכְנַע כָּל הַמִּקְטָרְגִים. כִּי מֵרֵאשִׁי־חֲדָשׁ נִפְתַּח י"ג מְקוֹרוֹת מִי"ג מְכִילִין דְּרַחֲמֵי, וְהֵם מִתְגַּלִּין וּמֵאֵרִין לְמִטָּה וְכו'. וְלִכְךָ יֵשׁ בּוֹ מִזְמוֹר זֶה י"ג שְׁמוֹת הַנּוֹי"ה וְכו'. וְעַל־יְדֵי אֲמִירָה זו, אֲנִי פוֹעֵלִין וּמִבְטָלִין מַעֲלֵינוּ הַבֵּית־דִּין שֶׁל מַעֲלָה, וּמֵאֵרִי תְרִיסִין וּמִקְטָרְגִין, שְׂאִין לָהֶם רְשׁוֹת לְקָרֵב כָּלֵל לְדוֹן אוֹתָנֵנוּ, אֲלֵא מִלְפָּנֶיךָ מִשְׁפָּטֵינוּ יֵצֵא, וְאֲזִי יוֹצֵאִין אֲנַחְנֵנוּ זָכָאִים בְּדִין.

(סידור הַאֲרִיז"ל, סֵדֶר כְּוֵנַת רֵאשׁ חֲדָשׁ אֲלוּל)

\*

**מִנְהַג אַנ"שׁ:** לומר בְּאֲלוּל אֶת הַמִּזְמוֹר "לְדוֹד ה' אֹרֵי" - אַחֵר 'נִפְלֵת־אִפִּים' לְפָנֵי הַקֹּדֵשׁ. וּבְיוֹם שְׂאִין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן, לְאֶמְרוּ לְאַחֵר 'תְּפִלַּת שְׁמוֹנֵה־עֶשְׂרֵה', וְאַחֲרֶיהָ 'חֲצִי קֹדֵשׁ', וּבְמִנְחָה 'קֹדֵשׁ תִּתְקַבֵּל'. (שִׁיחַ שְׂרַפְרִיקוֹשׁ ח"ד רִכָּה)

"ה' אֹרֵי וְיִשְׁעֵי" (תְּהִלִּים כז, א)

**א. ח"א ט, ג - כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד לְהִתְפַּלֵּל, אֲזִי בָאִים מִחֲשָׁבוֹת־זִירוֹת וּקְלָפוֹת, וּמִסַּבְּבֵין אוֹתוֹ, וְנִשְׂאָר בַּחֲשֶׁךְ, וְאִין יוֹכֵל לְהִתְפַּלֵּל וְכו'.**

וְדַע: שֵׁישׁ פְּתָחִים הִרְבֵּה בַּחֲשֶׁךְ הַזֶּה לְצֵאת מִשָּׁם וְכו'. אֲבָל הָאָדָם הוּא עוֹר, וְאִין יוֹדֵעַ לְמַצֵּא הַפֶּתַח. וְדַע: שְׁעֵלְיָדֵי 'אֲמֵת', זֹכֵה לְמַצֵּא הַפֶּתַח, כִּי עֵקֶר 'אוֹר הַמֵּאִיר' הוּא הַקֹּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (תְּהִלִּים כז, א): "ה' אֹרֵי וְיִשְׁעֵי" - וְעַל־יְדֵי 'שִׁקְר', הוּא מְסַלֵּק אֶת הַקֹּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וְכו'. אֲבָל עַל־יְדֵי 'אֲמֵת, הַקֹּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שׁוֹכֵן עִמּוֹ וְכו'. וּכְשֶׁהַקֹּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עִמּוֹ, הוּא מֵאִיר לוֹ אִיךָ לֵיֵצֵא מִהַחֲשֶׁךְ הַמוֹנֵעַ אוֹתוֹ בְּתִפְלָתוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "ה' אֹרֵי".

**ב. ח"א נה, ד - גְּוִינִין עֹלְאִין הַמְלַבְּשִׁים בְּכֶסֶף וְזָהָב, אִין מֵאִירִין אֲלֵא כְּשֶׁבָאִים לְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, כִּי שָׁם מְקוֹמָם, וְנִכְלָלִים זֶה בְּזֶה, וּמִתְנַהֲרִין אֵלָיו הַגְּוִינִין וְכו'. וּכְשֶׁמִּתְנַהֲרִין, אֲזִי הַקֹּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מִתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר בְּהֵם וְכו', וְנַעֲשֶׂה מֵהֵם "בְּגַדֵי יִשְׁעֵי" (ישעיה סא, י). "יִשְׁעֵי - אֶסְתַּכְּלוּתָא" (זהר יתרו צ, ב): כְּמוֹ: "יִשְׁעוּ אֵל ה'" (שְׁמוּאֵל־ב כב, מב) - מִחֲמַת הַפָּאֵר הַכֹּל מִסְתַּכְּלִין בּוֹ, כִּי כָּלֵם מִתְאִוִּין לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ.**

אֲבָל כְּלִי־זָמָן שֶׁהַכֶּסֶף וְזָהָב אֵצֶל הָעַפּוֹ"ם, אֲזִי הַגְּוִינִין נִעְלָמִים אוֹרָם, וְאִינֵם מֵאִירִין, כִּי אִין שָׁם מְקוֹמָם, כִּי אִין מְקוֹמָם אֲלֵא אֵצֶל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, בְּבַחֲבִינַת (ישעיה מט, א): "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר", כִּי שָׁם 'פָּאֵר הַגְּוִינִין'.

- וּבִשְׁבִיל זֶה הָעַפּוֹ"ם תְּאָבִין לְמִמּוֹן יִשְׂרָאֵל, אֶפְעֵל־פִּי שֵׁישׁ לָהֶם כְּסָף וְזָהָב הִרְבֵּה, כִּי עַל מְמוֹנָם שָׁל הַיִּשְׂרָאֵלִי שׁוֹרָה הַפָּאֵר וְהַחֵן, וְהַכֹּל תְּאָבִין לְהִסְתַּכֵּל עַל הַפָּאֵר וְהַחֵן.

וְהֵם בַּחֲבִינַת 'בּוֹתֵל' - "בּוֹתֵל" (זהר מִשְׁפָּטִים קטז). כ"ו זֶה בַּחֲבִינַת 'שִׁם־הַקֹּדֵשׁ', שֶׁהוּא בַּחֲבִינַת 'גְּוִינִין', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (תְּהִלִּים כז, א): "ה' אֹרֵי", שֶׁהוּא 'אוֹרוֹת הַגְּוִינִין'. "וְיִשְׁעֵי", שֶׁהוּא בַּחֲבִינַת "בְּגַדֵי יִשְׁעֵי" הַנ"ל - וְהוּא "תֵּל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִין לוֹ" (זהר שָׁם), וְתְּאָבִין לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ.

**ג. ח"א קיב - הַסְּטְרָא־אֲחֵרָא מְסַבֶּבַת הַקֹּדֵשׁ וְכו', וּבִפְרֻט מִי שְׁכַבֵּר נִמְשָׁךְ אַחֵר עֲבֵרוֹת חֲסִי־וְשָׁלוֹם, הֵם מְסַבְּבִין אוֹתוֹ מִכָּל צַד. וְכֹאשֶׁר יַעֲזוּר רִחוּוֹ לְשׁוֹב אֶל הַשֵּׁם, קָשָׁה לוֹ מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל וּלְדַבֵּר דְּבוּרִים לְפָנֵי הַשֵּׁם, כִּי הֵן מְסַבְּבִין אוֹתוֹ מִכָּל צַד. עַד אֲשֶׁר יִזְכֶּה וְיִשׁוּב בְּאֲמֵת, וְיִדְבֵּר דְּבוּרִים הִרְאֻוִּין לְהִתְקַבֵּל וְכו', אֲזִי מִבְּקַע הַדְּבוּר הַמֵּאִיר אֶת כָּל הַמַּחְצוֹת וְכו'.**

אִיךָ אִיךָ יִזְכֶּה לְזֶה?! - הָעֵקֶר שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בּוֹ הוּא 'אֲמֵת', לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ אֲמֵת לְפִי מִדְּרַגְתּוֹ וְכו'. וּכְיוֹן שֶׁהוּא בְּמִדְּרַגַּת אֲמֵת, אֲזִי כְּבִיכּוֹל נִתְלַבֵּשׁ בּוֹ אוֹר הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּעֵצְמוֹ, אֲשֶׁר "חֹתָמוֹ אֲמֵת" (שְׁבַת נה. יק"א סט: ועוד) - וְאֲזִי נִאֲמַר עֲלָיו (תְּהִלִּים כז, א): "ה' אֹרֵי וְיִשְׁעֵי". - וּכְיוֹן שֶׁהַשֵּׁם אוֹר לוֹ, יוֹכֵל לְמַצֵּא פְּתָחִים הִרְבֵּה לְצֵאת מִהַחֲשֶׁךְ וְהַגְּלוֹת שֶׁהוּא סָגוּר שָׁם וְכו'.

וְהַמְשַׁכֵּל הַמְבִיין - יֵשׁ לוֹ לְהִתְפַּלֵּל כָּל יְמָיו: "שִׁיזְכֶּה פַעַם אֶחָד כָּל יְמֵי חַיָּיו, לְדַבֵּר דְּבוּר אֶחָד שֶׁל אֲמֵת לְפָנֵי הַשֵּׁם כְּרֵאוּי!" - וְיֵשׁ בְּזֶה כְּמַה מְדֻרְגוֹת. - וְכִי שְׁזוֹכֶה לְבַחֲבִינַת 'אֲמֵת הָאֲמֵת' - אֲזִי הַשֵּׁם אוֹר לוֹ - וְאֲזִי הוּא מֵאִיר בְּעֵצְמוֹ, כִּי נִתְלַבֵּשׁ בּוֹ אוֹר הַשֵּׁם. - אִיךָ מִי שֶׁעֲדוֹן לֹא הִגִּיעַ לְמִדְּרַגָּה עֲלִיוֹנָה שֶׁל אֲמֵת, וְעַל־כֵּלֵי זֶה הוּא בְּמִדְּרַגָּה שֶׁל אֲמֵת, אִיךָ כִּי אִינוֹ מֵאִיר בְּעֵצְמוֹ, מֵאַחֵר שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְאֲמֵת הַנְּכוּוֹ, עַל־כֵּלֵי־זֶה הָאֲמֵת הוֹעִיל, שִׁיּוֹכֵל אַחֵר לְהֵאִיר בּוֹ. וְגַם בְּזֶה מְדֻרְגוֹת וְעִנְיָנִים, יְבִינֵם הַמְשַׁכֵּל בְּעֵצְמוֹ (עֵין בְּפָנִים).

וְעֵקֶר הַפְּוִנָה: שֶׁכֹּאשֶׁר הוּא מְשַׁקֵּעַ בְּתַכְלִית הַתְּגַבְרוֹת הַחֲשֶׁךְ וְהַקְּלָפָה, וְהוּא כְּלוֹא וּמְסַגֵּר בְּתוֹךְ הַחֲשֶׁךְ אֲפֵלָה, הַמְסַבֶּבַת וּמְקַפֶּטת אוֹתוֹ מִכָּל צַדֵי צְדָדִים בְּכַמָּה סְבִיבִים רַחֲמָנָא־לְעֻלָּן, וְאִין לוֹ שׁוֹם פֶּתַח וְתַקְנָה וְתַחְבּוּלָה לְצֵאת מִתּוֹךְ הַחֲשֶׁךְ - אֲזִי עֵקֶר עֲצוּתוֹ: שִׁימְשִׁיד עֵצְמוֹ לְהָאֲמֵת, וְיַבִּיט עַל הָאֲמֵת לְאֲמֵתוֹ, וְיִבְקֹשׁ רַק הָאֲמֵת הָאֲמֵתִי. וְכַנֵּגֵד זֶה אִין שׁוֹם הַחֲשֶׁךְ וְסַבּוּב שִׁיחְשִׁיד לוֹ - כִּי הָאֲמֵת הוּא הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּעֵצְמוֹ, וְהוּא בַּחֲבִינַת: "ה' אֹרֵי". וּכְיוֹן שֶׁהַשֵּׁם אוֹר לוֹ, אִין שׁוֹם הַחֲשֶׁךְ שִׁיחְשִׁיד אוֹתוֹ, וּבּוֹדָאֵי יִזְכֶּה לְרֵאוֹת הַפְּתָחִים לְצֵאת מִהַחֲשֶׁךְ, בְּבַחֲבִינַת (שָׁם קִיט, קל): "פֶּתַח דְּבִרְיָךְ יֵאִיר מִבֵּין פְּתִיִים".

**"בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי"**

צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו" (תהלים כז, ב)

**ד. ח"א לו, בסוף - "בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי, צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו".** (תהלים כז, ב). "בקרב עלי מרעים" - "תרין רעין דלא מתפרשין" (זהר ויקרא ד,). הינו: ה'מחין, ואכילתם, שנאמר (שיר השירים ה, א): "אכלו רעים", הינו: ה'תחזקותם, הוא 'בשר קדש, הינו: "לאכל את בשרי", שהוא בחינת (זהר): "סלוקא דיסודא עד אבא ואמא" - הינו: תקונו מגיע עד ה'מחין, שהם 'אבא ואמא'.

והוא 'תקון הכללי' - שעל ידו: "צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו" - שהם בחינת 'שבעים לשונות' - וכשישבר התאוה הזאת, ממילא נופלים כל התאוות רעות.

**ה. ח"א קא - עלידי שמתגע בתורה עד שיזכה להבין אותה - יוצא מאנפין השוכין ל'אנפין נהירין.** ונתבטל ממנו השעבוד של המדות והתאוות רעות של השבעים עפ"ם, שהם ה'אנפין השוכין' - ואז נקרא: 'אדם', בחינת (במדבר יט, ד): "זאת התורה אדם", בחינת (במזות סא): "אתם קרויים אדם, ואין העפ"ם קרויים אדם".

פי עקר שם 'אדם', זוכין עלידי התורה. פי עקר בחינת 'אדם', הוא בחינת השכל האמתי של 'חכמות התורה הקדושה' שזוכין להשיג, שכלולים מה'שלוש שכליות': שכל פשוט, בחינת 'חכמה'. וכשלומד ומבין, זה נקרא 'בינה'. ואחר כך פשידע התורה, זה נקרא 'דעת'.

ואלו השלשה שכליים, הם בחינת שלש פעמים י"ה. פי י"ה הם 'חכמה ובינה', שהם "תרין רעין דלא מתפרשין" (זהר ויקרא ד,). שכלולים בכל אחד מהשלש שכליות הנ"ל. ושלוש פעמים י"ה הוא גימטריא 'אדם'. נמצא: שעקר שם 'אדם', הוא בחינת השכל האמתי, דהינו 'חכמות התורה', שהוא בחינת 'אנפין נהירין', בחינת 'הרחקת ושבירת כל התאוות ומדות רעות'.

וזהו: "בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי, צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו". (תהלים כז, ב). "בקרב עלי מרעים" - זה בחינת: "תרין רעין דלא מתפרשין", שהם בחינת י"ה, שהוא 'חכמת התורה', בחינת 'אדם'. צריך: "לאכל את בשרי" - הינו: לאכל ולהמית העצמות שלי, כי "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה" (ברכות סג).

ואזי ממילא: "צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו" - פי נתבטלים בחינת ה'אנפין השוכין, וזוכה ל'אנפין

נהירין, 'חכמות התורה', בחינת י"ה, בחינת "תרין רעין דלא מתפרשין", שעל שם זה דיקא נקראין ישראל 'אדם'. ואז: כל "הצרים והאויבים" שנאחזין ב'אנפין השוכין, בתאוות ומדות רעות, "נכשלים ונופלים" - פי זכה ל'אנפין נהירין'.

**ו. ח"א קנט - פשמקרב להצדיק, אף שאינו מקבל ממנו כלל, גם כן טוב מאד.** והאמונה לבדה שמאמין בהצדיק, מועיל לעבודת השם יתברך. פי טבע האכילה, שהמזון נתהפך לנזון - כגון כשהחי אוכלת צומח, כגון עשבים, נתהפכין העשבים לחי, כשנכנסין בתוך מעיה. וכן מחי למדבר, כשהמדבר אוכל החי, נתהפך החי למדבר, ולכל מקום שנכנס לשם המזון, נתהפך למהות האיבר ממש שנכנס לשם. כגון: החלק מהמזון הנכנס להמח נתהפך למח, והנכנס ללב נתהפך ללב, וכן לשאר האיברים. וכן כשדבוק להצדיק ומאמין בו, נאכל להצדיק ונתהפך למהות הצדיק ממש. - וכן 'ארץ ישראל' יש לה גם כן הכח הזה.

וזהו: "בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי" (תהלים כז, ב) - כשאני רוצה שיקרבו "תרין רעין דלא מתפרשין" (זהר ויקרא ד,). אני צריך: "לאכל את בשרי", הינו להכניע החמר. "לאכל" דיקא, שצריך שהנפש תאכל הבשר, שתתהפך למהותה.

וזהו (שיר השירים ה, א): "אכלו רעים", הינו: "תרין רעין דלא מתפרשין" - שהם 'המחין הקדושים'. שצריכים שהמח והדעת הקדוש יאכל את הגוף, דהינו שהגוף יתהפך למהות הנשמה הקדושה, שהוא המח והדעת, שזהו בחינת אכילה, שהמזון נתהפך לנזון כנ"ל.

**"שבת בביית ה' כל ימי חייו"**

לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו" (תהלים כז, ד)

**ז. ח"ב עא - כל הנבראים וכל ההולדות, הם רק בשביל התגלות כבודו יתברך.** ועקר ה'הולדה' - עלי ידי ה'צדקה, שעלידה נעשה כלי לקבל מ'נעם העליון, שעלידיזה נעשה ה'הולדה, ועלידיזה נתגלה ונתגדל כבודו יתברך.

פי 'צדקה', היא נדיבות לב, כמו שכתוב (שמות כה, ב): "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". ונדיבות לב - הינו: שנפתח ונתגדב הלב, ועלידי זה נפתחין 'שבילין דלבא', ונעשין כלי לקבל 'שלהובין דרחימותא', שנמשכין מ'נעם העליון'. שעלידי נעם העליון, מתעורר ה'אהבה, בחינת: "שלהובין דרחימותא, שעלידם ה'הולדה" (תקוני זהר

לא).

וזה אותיות 'תרום"ה' - הם סופי-תבות (תהלים כז, ז):  
"לחזות בנעים ה' ולבקר בהיכליו" - פי 'תרומה',  
הינו 'צדקה' שהיא נדיבות לב, בחינת: "מאת כל איש  
אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" - עלייך נעשה  
כלי לקבל מצעם השם, שעל-ידייך נמשך 'התגלות  
כבודו יתברך', שהוא בחינת: "ובהיכלו פלו אמר  
כבוד".

[שאצל אלו שהם 'בהיכלא דמלכא', ה'כבוד' הוא 'פלו אומר',  
'פלו מאמר' - פי ה'כבוד' שיש להם, הוא פלו רק בשביל  
ה'מאמר' שנתהוה בשביל זה ה'כבוד', אשר על-ידו נברא חלק  
מהבריאה. - פי יש כבוד פרטי לכל מאמר ומאמר של "העשרה  
מאמרות שבהם נברא העולם" (אבות פ"ה מ"א), אשר בשביל  
אותו הכבוד, פדי שיגיע כבוד זה להשם-יתברך, היה זה  
ה'מאמר', שעל-ידו נברא חלק פלוני מהבריאה].

וזהו: "לחזות בנעים ה' - ולבקר בהיכליו".

אשרי הזוכה להרגיש נעימות התורה, פי יש נעימות  
בתורה. וזהו העקר: לזכות להרגיש הנעימות שיש  
בהתורה. "דרכיה דרכי נעים, וכל נתיבותיה שלום"  
(משלי ג, יז).

"שמע ה' קולי אקרא" (תהלים כז, ז)

ח. ח"ב מו; שיחות הר"ן קמו - המניעה  
הגדולה שבכל המניעות - היא 'מניעת המח'. דהינו:  
מה שמחו ולבו חלוקים מהשם-יתברך או מהצדיק.

פי אפלו כשמשבר המניעות שיש לו לנסע להצדיק  
האמת ובא לשם - עם-כליזה כשמחו חלוק וקשה לו  
קשיות ויש לו עקמומיות בלבו על הצדיק, זאת  
המניעה מונע אותו יותר מכל המניעות.

וכן בתפלה - שבתחלה יש לו במה מניעות על התפלה,  
ואחר-כך כשעובר עליהם ובא להתפלל, כשבלבו עקם  
ופתלתל מהשם-יתברך - זאת המניעה, הקשיות  
שבבלבו, הם המניעה הגדולה מכלם.

ואז צריך לצעק לאביו שבשמים בקול חזק מעמקי  
הלב, ואז השם-יתברך שומע קולו ופונה לצעקתו.  
ויכול להיות: שמזה בעצמו יפל ויתבטל לגמרי כל  
הקשיות והמניעות הנ"ל. - ועל-כל-פנים השם-יתברך  
שומע קולו, שזה ישועתו. - וזה אותיות 'קשי"א',  
ראשי-תבות: "שמע יי קולי אקרא" (תהלים כז, ז) -  
שצריך רק לקרות להשם כשמתגבר עליו הקשיא  
והכפירה.

ועל-ידי הצעקה, זוכין ל'אמונה'. פי הצעקה בלבו  
בעצמה, היא בחינת 'אמונה', רק שהאמונה היא  
בקטנות גדול, ועל-ידי הצעקה בעצמה, יכול לזכות  
ל'אמונה' - הינו להעלות ולגדל את האמונה, עד  
שיסתלקו הקשיות ממנו.

ואפלו אם אינו זוכה לזה עדין - אף-על-פי-כן הצעקה  
בעצמה טוב מאד, כנ"ל. פי אף-על-פי שבאים עליו  
כפירות גדולות וקשיות, עם-כליזה מאחר שצועק על-  
כל-פנים בלב, בודאי עדין יש בו ניצוץ ונקדה  
מהאמונה הקדושה. פי אם חסו-שלום לא היה בו  
עוד שום נקדה מהאמונה כלל, לא היה צועק כלל.

"לך אמר לבי בקשו פני, את פניך ה' אבקש"

(תהלים כז, ח)

ט. ח"א ס, ו - כשאוכל בקדשה ובטהרה, אזי הוא  
בחינת: 'לחם הפנים', פי ה'שכל' הוא ה'פנים', כמו  
שכתוב (קהלת ח, א): "חכמת אדם תאיר פניו". - אבל  
כשאין אכילתו בקדשה, אזי אובד פניו, הינו  
ה'שכל', ונופל לבחינת 'שנה'. פי עקר המאכל הוא  
להחיות ה'לב' וכו'. וכשאין המאכל מברר, ואין אוכל  
אותו בקדשה, אזי מביא רע' אל ה'לב', ועל-ידי רע'  
הלב נתקלקל ה'פנים', כמו שכתוב (חמיה ב, ב): "מדוע  
פניך רעים, אין זה פי אם רע לב".

וכן להפך: 'בקשת הפנים', דהינו שיחזר ויבקש פניו,  
הוא תלוי ב'תקון הלב', כמו שכתוב (תהלים כז, ח): "לך  
אמר לבי בקשו פני". - ועל-יכן לפעמים על-ידי  
'מאכל שאין מברר', שעל-ידו נתקלקל ה'לב', על-  
ידייה אובד ה'פנים', ונופל מחו לבחינת 'שנה'.

י. ח"א קלח - "לך אמר לבי בקשו פני" (תהלים כז,  
ח). פרש רש"י: "בשליחותך". - פי עקר האלקות  
בלב, כמו שכתוב (שם עג, כז): "צור לבי". - ומי שהוא  
"בר ללב" (שם כז, ד), בבחינת (שם קט, כב): "ולפי חלל  
בקרבי" - יוכל לידע עתידות, על-ידי מה שהלב  
אומר לו - שהוא דברי השם ממש. - וזהו: "לך אמר  
לבי בקשו פני", "לך - בשליחותך" כנ"ל - פי מה  
שהלב אומר, הם דברי השם ממש.

יא. ח"א קנו - מה שמדברים בינו לבין קונו, הוא  
בחינת 'רוח-הקדש'. ודוד המלך עליו-השלום שהיה  
מעלתו גדולה מאד, יסד מזה ספר תהלים. וכן כל  
אחד לפי בחינתו הוא בחינת 'רוח-הקדש', כמו שכתוב  
(תהלים כז, ח): "לך אמר לבי", כמו שפרש רש"י: "לך -  
בשבייך ובשליחותך, אמר לי לבי". - שכל  
הדברים שהלב אומר, הם דברי השם-יתברך ממש,  
והוא בחינת 'רוח-הקדש'.

"קנה אל ה' חזק ויאמץ לך וקנה אל ה'"

(תהלים כז, יד)

יב. ח"ב קא - עקר כלל ושרש ויסוד של כל  
העצות להתקרב להשם-יתברך, הוא רק 'אמירת  
תהלים', ושאר תחנונות ובקשות, והתבודדות לפרש



שיחתו בינו לבין קונו, לבקש מלפניו שיקרבהו לעבודתו יתברך. ורק על-ידי-זה זוכין לנצח המלחמה. אם יהיה חזק ואמיץ מאד תמיד, להעתיך ולהתפלל ולהתחנן לפני השם-יתברך תמיד, יהיה איד שיהיה, אז בודאי ינצח המלחמה. אשרי לו - כך הבנו מדברי רבנו ז"ל.

פי אף-על-פי שנמצאים כמה עצות טובות בספרי רבנו ז"ל, שהם מלאים עצות להתקרב להשם-יתברך, אף-על-פי-כן על-פירב קשה להאדם לקיים העצה בעצמה. על-כן העקר הוא תפלות ותחנונות ובקשות, יהיה איד שיהיה, על-כל-פנים ידבר בפיו באיזה בחינה שהוא, ויבקש מהשם-יתברך תמיד: שיוציא אותו מהשד לאור, ויחזירהו בתשובה-שלמה באמת. ואל יתן דמי לו עד שייענהו.

ואף-על-פי שהוא קורא וצועק להשם-יתברך זה זמן רב מאד, ועדין הוא רחוק מאד מאד, אף-על-פי-כן אם יהיה חזק ואמיץ בתפלות ובקשות, בודאי סוף כל סוף יענהו השם-יתברך, ויקרבו לעבודתו באמת, בודאי בלי ספק. "רק חזק ואמיץ" (יהושע א ז). וכמו שאמרו רז"ל (ברכות לב): "שתפלה צריך חזק, כמו שכתוב (תהלים כז, יד): "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'". ופרש רש"י (בתהלים שם): "ואם לא התקבל תפלתך, חזר וקוה" [ורש"י בברכות שם: "קוה" - והתחזק, ולא תמשך ידך, אלא חזור וקוה] - וכן לעולם, "עד ישקיף וירא ה' משמים" (איכה ג, ט).

וכבר מבאר זאת בדברינו כמה פעמים. אך צריכין לכפל ולשנות זאת ולזכר זאת בכל יום ויום, כי יש כמה וכמה מיני חלישות ובלבולים על-זה בלי שעור, מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב.

על-כן צריכין לחזר זאת אלפים פעמים, פדי שיתחזק ויתאמץ לעמד על עמדו, להתפלל ולהתחנן לפני השם-יתברך תמיד: שיקרבהו לעבודתו, יהיה איד שיהיה. "נשא לבבנו אל פנים אל א-ל בשמים" (איכה ג, מא). "כי לא יטש ה' את עמו ונחלתו לא יעזב" (תהלים צד, יד). "חסדי ה' בי לא תמנו, כי לא כלו רחמיו" (איכה ג, כב).

**חידוש אלוכל (ח"ב)**  
**מספר עלים-לתרופה, מכתבי מוהרנ"ת ז"ל**

**א. מכתב רבנו ז"ל לחותנו מזויג שני** - מה שעבר איו, כי כבר עבר זמן החתנה. ולהבא בקשתי, אם ברצון מעלתו שיהיה הקשר שנתקשרנו בינינו בקשר של קימא, יראה הפאר מעלתו, למחל על כבודו הרמה

והנשאה, ולקרא על החתנה סמוך לפה קהלתנו, שיהיה סמוך ונראה לקהלת-קדש ברסלב, ולא יאחר מחצי חדש אלול הבא-עלינו-לטובה וכו'.

**ב. א' מצורע ראש-חדש ניסן תקצ"ב** - והנה בעתים הללו אני עוסק בענין פונת אלול, שהם תקוון הברית, שהוא סודות עצומים שגלה שם (לקוטי-מוהר"ן ח"ב פד"ח) בענין: "ואם לא תאבה האשה" וכו', ובענין ה'פרות' ובענין ה'אבדות' שמתפשין המלאכים שתוקעין תקיעה תרועה תקיעה וכו', אשרי האזנים ששמעו מזה, כי לא נשמע כזאת מעולם וכו'.

והעקר היוצא משם: שצריך כל אדם לבקש ולחפש הרבה הרבה מאד מאד אחר אבדותיו. ועקר הבקשה והחפוש, הוא על-ידי דרכי תורה שגלה על פסוק: "קרא את יהושע" בסימן ו', כמבאר שם במקומו, כי התורה הנ"ל הוא סוד פונת אלול וכו'.

ועקר הפונות - הם בחינת (תהלים קלט, ח): "אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנגף", שהוא בחינת: 'בקי ברצוא', 'בקי בשוב', 'בקי בעיל', 'בקי בנפיק'. פי מי שזוכה לקיים: "אם אסק וכו' ואציעה שאול הנגף" - הוא ממשיך על עצמו בחינת 'סוד פונת אלול', ויכול לחפש ולבקש אחר אבדותיו.

פי צריכין לחפש ולבקש הרבה, ובודאי בתוך אותו הזמן עובר על האדם מה שעובר, בפרט שאבדתו על-פירב, הם במקום מדבר שממה, במקום תהו ובהו, שמתחמת זה האדם תועה כשה אובד, ועל זה נאמר (תהלים קז): "תעו במדבר בישימוזן דרך וכו'", וכל המזמור.

ועתה הבן בעצמך: כמה וכמה צריכים לחזק את-עצמו כשצריכין לעבר במקומות כאלו, לבקש אחר אבדות שנאבדו מכמה שנים, וגם צריכין לבקש ולמצא אבדות מגלגולים הקודמים שעברה נשמתו בהם. וקשה להמלט שבתוך החפוש לא יאבד עוד יותר, וכמרמז שם: שאפלו הצדיקים החופרים אחר האבדות, לפעמים הם עצמם אובדים עוד, עין-שם. מפל-שכן שאר אנשים. ועל-ידי-זה מתאריך הגלות פליפה בכלליות. וכן גלות הנפש בפרטיות של כל אחד ואחד מתאריך פליפה, הכל מחמת זה, המקום ירחם.

על-כן כל מי שרוצה לחוס על נפשו, כמה וכמה התחזקות הוא צריך לבלי ליאש עצמו מן הבקשה והחפוש לעולם, יהיה איד שיהיה, אפלו אם נדמה לו שאובד חסד-שלוס בכל-פעם יותר, אף-על-פי-כן הוא יעשה את שלו ויחפש יותר, ואף-על-פי שאינו מוצא כלל, צריך להאמין: שבודאי מוצא הרבה על-ידי הבקשה והחפוש לבד, פי היגיעה אינו נאבדת כלל, פי "לית רעותא טבא דאתאביד" (זהר תרומה קנ).

זוהו (מגלה ו): "יגעתי ולא מצאתי אל תאמין, יגעתי ומצאתי תאמין". וקשה: מה הוא לשון "תאמין", הלא יכולין לראות אם מצא אם לאו?!

אך באמת יכול להיות שיגע הרבה, ונדמה לו שעדין לא מצא בכל, ומחמת זה הוא אומר "יגעתי ולא מצאתי" - אף-על-פי-כן "אל תאמין לו". רק "יגעתי ומצאתי תאמין", אף-על-פי שאין בידו מאומה מה שמצא, אף-על-פי-כן תאמין באמונה-שלמה, שבודאי מצא הרבה. כי יש הרבה שאין מראין לו מה שמצא, עד הסוף. וגם אפלו אם לא מצא בכל עדין - אף-על-פי-כן מצא הרבה, על-ידי החפוש והיגיעה לבד, כי היגיעה והחפוש לבד, אינו נאבד בשום-אופן. ועל-כן "יגעתי ומצאתי תאמין", 'תאמין' דיקא פנ"ל, והבן היטב, כי לא דבר ריק הוא.

ועל-פי דרך זה שאנו קוראין את כל היגיעות והעבודות בתורה ותפלה, בפרט בשיחות לפניו יתברך - הכל אנו קוראין עתה בשם 'בקשה וחפוש', וכן על-פי-ידי מבקשין ומחפשיין על-ידי 'רצון ותשוקה וגעגועים' וכו' - על ידי זה אתם יכולים להתחזק הרבה בכל עת איד שהוא. כי אתם מחיבים אף-על-פי-כן לבקש ולחפש יותר, כמו המחפש אחר אבדות בגשמיות, שבודאי אינו מוצא בפעם אחד, בפרט אבדות פאלו שצריכין לבלות כל ימיו לבקשם ולחפשם, בפרט שאנו מאמינים באמת שאין היגיעה לריק חס-ושלום, כי מה שמרויחין על-ידי היגיעה והחפוש לבד, אפלו כל זמן שאין מוצאין, הוא רוח בלי שעור, יותר מכל הון דעלמא, "עין לא ראתה" וכו'.

מפל-שפן שאנו בטוחים, שבודאי נזכה למצא הכל סוף כל סוף, אם נזכה להתחזק ולבקש ולחפש תמיד, וכנ"ל.

**ג. א' שופטים תקצ"ג** - ותזכה להיות בקי בהלכה וכו', שזהו 'סוד פונת אלול' בידוע לך (לקוטי-מזרח"ן ח"א ו). אשרינו שאנו זוכים לידע מסודות פאלה, שהם דרכים נפלאים לכל אחד לעבודתו יתברך. "אני לדודי ודודי לי" יזכנו ללכת בהם באמת. וזהו בעצמו הפונה: שאני צריך להתעורר, ולהשתוקק, ולהתיגע, ולהתקרב - "לדודי יתברך" - ולהיות בקי בזה. "ודודי לי" - יזכנו ויעזרנו, לקרבנו אליו בחמלתו וכו'.

**ד. א' ראה תקצ"ד** - ואם אמנם יש לי צער מזה, שבאת לידי זה להצטער פל-כף בדרך, בשביל רוח בזה. עם-פל-זה זאת נחמתי, מה שפתבת שנוכרת בדברי אדוננו-מורנו-ורבנו זכרנו-לברכה (לקוטי-מזרח"ן ח"ב פז): "ש'דרך' הוא 'תקונית-הברית' - ובכונת אלול". ומהסתם חשבת אז כמה דברי-תורה, וגם היה לך בתוך-כף לפרש שיחתך לפניו יתברך וכו'.

**ה. א' שופטים תקצ"ד** - ונזכה לקבל חדש אלול הנורא הזה הפא-עלינו-לטובה בקדשה ובטהרה, כי כל

דברי מכתבי הנ"ל [מענין יולדת ולדה] מדברים מ'אלול', שגרמז בפסוק (משלי לא, כה): "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון", שהוא צרוף 'אלול' בראשי-תבות, כמו שכתוב בסימן כ"א, ושם מדבר מענין יולדות, ומענין "צעקתנו יודע תעלומות", כמו שכתוב שם, עי' שם.

ראה והבן: שבתורתו הקדושה יכולין למצא כל מבקש, כי בשבת זו ברכו 'חדש אלול', והיה חבור נפלא לענין הנ"ל. וכן הוא בכל יום ויום, שכל מה שנעשה בכל יום יום אצל כל אחד ואחד, הפל יכולין למצא בתורתו הקדושה בדרכים נפלאים, כאשר כבר שמעת וראית והבנת אצלי כמה פעמים, וכל-זה לפי מעוט שכלנו, מפל-שפן הנסתרות שבהם עד אי-סוף ואין-תכלית וכו'.

והשם-יתברך יעורר לבבכם באמת, שתזכו להרגיש אמתת נעימת תורתו הקדושה, ולילך בהם באמת בכל עת, כל אחד, בכל מקום שהוא, ולקיים באמת (תהלים קלט, ח): "אם אפק שמים שם אתה, ואציעה שאול הנד", שזהו 'סוד פונת אלול' (לקוטי-מזרח"ן ח"א ו), ולילך בזה באמת ובתמימות, לקיים (דברים ד, ט): "יודעת היום וכו' כי ה' הוא האלקים, בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד".

**ו. אור ליום א' שופטים תקצ"ה** - לעת-עתה יש לנו פנאי להתקרב להשם-יתברך, ולהתפלל לפניו על-ידי-זה דיקא, כי אין לנו למי לברח בי-אם להשם-יתברך. רק עתה אנו צריכין להתפלל להמשיך ישועה ורחמים, שיצא דבר המשפט לטובתי, שאהיה זכאי לגמרי במשפט, כאשר באמת אני נקי מעוון בענין זה, כי הכל עלילות שקר, ושונאינו יכרעו ויפלו, ויבשו ויבהלו מאד וכו', ולה' הישועה. [לפני-זה ישב בתפיסה, ואחר-כך ב'ראש-חדש אלול' גרשו אותו לנעמירוב וכו', ועבר כל התלאות, פמבאר שם בהמכתבים].

והנה ימי המשפט והדין הגדול של ראש-השנה ממשמשין ובאין, וכבר ברכו 'ראש-חדש אלול', וצריכין לרעד ולפחד מאד מ'משפט' הזה שנוגע לחיים-נצחיים, ואי-אפשר לשחד במקומו ולפייס בדברים, וכל פחד המשפט שעלי שיש לנו עתה - הוא כדי לזכר ולא לשפח 'פחד המשפט' של 'ראש-השנה', מפל-שפן של יום הדין הגדול והנורא.

כי צריכין להעלות כל הפחדים, וכל היראות הנפולות, לבלי לפחד ולהתירא משום דבר, בי-אם מהשם-יתברך לבדו. ולידע ולהאמין: שכל היראות והפחדים העובריים על האדם, בפרט פחדים פאלה שיש לנו עתה, הכל כדי להזכירנו לרעד ולפחד מהשם-יתברך.

ותבא שזכרין ביראת-השם, אף-על-פי שיודעים כל אחד בנפשו שאינו נקי בכל, אף-על-פי-כן יכולים

לשמוח ולחיות חיים אמתיים, פי "יראת ה' תוסיף ימים" (משלי י, כז), בחינת: "יראת ה' לחיים" (משלי יט, כג), וזה עקר 'שלמות היראה', שדיקא על-ידי היראה הגדולה, יגיע לשמחה, כמו שפתוב (תהלים ב, יא): "וגילו ברעדה".

[ע"נ בענין זה בלקוטי-הלכות, הלכות פסח ט; והלכות בכור-בהמה שהורה ד]. ועקר בכח הצדיק-האמת, פי מאחר שזוכרין איך צריכין לפחד ולרעד מעצם הפגמים וכו' - תכף מחיין ומשמחין עצמן, מה שאנו סמוכין בכח גדול ונפלא כזה וכו'.

**ז. א' תבוא תקצ"ז** - ותהלה-לקל דברנו דברי אמת מענין התורה (לקוטי-מוה"ר ח"ב פב): "כי-תצא, מענין פסדר ושלא-פסדר". ובודאי נצרך לך דבורים אלו גם-כן, פי כל מה שעובר עליך מה שהוא נגד רצונך, הכל הוא מבחינת 'שלא-פסדר'. והדרך לתשובה שנעשה ב'אלול', הוא תקון לזה.

ועקר הדרך הוא - לידע ולהאמין: שהשם-יתברך בכל מקום, ובכל דרגא, אפלו בעשר בתרין דמסאבותא, בחינת (תהלים קלט, ח): "אם אסק שמים שם אתה, ואציעה שאול הגה", כמבאר שם היטב בהתורה הנ"ל בלקוטי-תנינא בסופו, ע"ן-שם. והעקר לבטל עצמו בבחינת מ"ה. "מה אנו מה חיינו מה פחנו" וכו'.

תהלה לקל יש לנו במה לשמוח, איך שהוא איך שהוא. וזה העקר, לזכר תמיד בהחסד הנפלא שעשה עמנו השם-יתברך, לקרבנו למקום שקרבנו. עד שיהפך על-ידי-זה כל הגיון ואנחה לששון ולשמחה, פי אף-על-פי-כן אני יודע מתורה בזאת, מהיכן נמשך מה שמתנהג לאדם 'שלא-פסדר'.

שים לבך: הנשמע בזאת, לומר תורה בזאת, על דבורים אלו 'שלא-פסדר', שזה עובר על כל אדם. ולא נמצא מי שיאמר תורה על זה, בפרט תורה נפלאה בזאת, העולה עד אין-סוף, ויורדת עד אין תכלית, להרים ולהגביה המנחים בעשר בתרין דמסאבותא, אשר אין ירידה למטה מזו, גם עליהם הגיע רחמיו בדור הזה, לעוררם, ולהקיצם, לתמכם, ולסעדם, להחלימם, ולרפאותם, להחיותם, ולשמחם.

ואם אתה כמו שהוא, על-כפני-פנים אין אתה גרוע מהם חסו-שלום חסו-שלום. וחבה יתרה נודעת לך בני חביבי, שאתה יודע מכל זה, ועוד ועוד וכו' וכו'. אשרינו, אשרי אֲזַנְנו, ועינינו, ולבנו - שראינו ושמענו והבננו כל זה. עדין יש לנו גם תקנה לכל טוב אמת ונצחי בזה ובבא לנצח.

**ח. יום ו' ערב-שבת קדש תקצ"ח** - כל לב מבין ראוי להבין מרחוק: שבת-שרי' הוא מלחמה עצומה לכל אחד ואחד, כאשר מקדימין לצעק בכל 'חדש אלול'

(במזמור לְדוֹד ה' אורי): "אם תקנה עלי מחנה לא יירא לבי, אם תקום עלי מלחמה וכו' [בזאת אני בוטח]. אבל "בזאת אני בוטח" בודאי, בכל מה שפתבתי עד הנה, בקדשת שבת-קדש, ובקדשת תשרי וכו' וכו'. והכל הוא פח קדשת הצדיק-האמת שגלה כל זה, ועוסק בכל זה עדין - פי "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם" (תליון ז) וכו'.

**ט. א' ראה תקצ"ט** - השם-יתברך יחזק לבבנו, שנתחיל להכין עצמנו לקבל קדשת אלול' פראוי.

**י. ראש-חדש אלול תקצ"ט** - שלום לבני חביבי וכו', מכתבו קבלתי עתה. וגם המכתב מרבי מרדכי קבלתי, והכל קדם שעמדתני להתפלל 'תפלת מוסף' של 'ראש-חדש אלול'. וקריתיו היטב, והודיעו לי: שהעגל נאבד, וצריכים רחמים שהפרה תתן חלבה, יהי רצון שיתקם בן. והנה כל צרותינו ומרירת נפשנו, הוא מ'חטא העגל', ואנו צריכים שהפרה תכפר על בנה, כמו שפרש רש"י (במדבר יט, כב). והכל כדי לזכות שיהיה 'דם נעבר ונעשה חלב' (בכורות ו: נדה ט).

והנה סחרתם עד הנה ב'פיאוקיס' [עלוקות. סוג תולעים שמוציאים הדמים הרעים מהגוף, ופעם השתמשו בזה להקזת דם] וכו'. ומ'בלבולי הדמים' שקשה לזככם, בא 'חלי המאזלין' רחמנא-לצלן, וכל מיני חולאת רחמנא-לצלן, וכל טרדת הפרנסה, וכל המחלקת ובזיונות ושפיכות דמים, אשר אתם מבקשים כעת על-כפלי-זה.

אתה צריך לישועה גדולה שיחזור בך לאיתנו בשלמות מהרה, בעל הרחמים בורא רפואות ימלא משאלותיך מהרה. ורבי מרדכי מבקש להנצל על להבא. והכל צריכים לישועת אלקינו, ימלא ה' כל משאלות ישראל לטובה.

וכל זה הוא 'סוד פונות אלול', שהוא להכניע הדם שבחלל השמאלי. והתקון על-ידי שיהפך מ'ד"ם' ל'ד"ם', לסבל בזיונות ושפיכות-דמים מכמה צדדים (לקוטי-מוה"ר ח"א ו).

פי גם מה שמנח כל אחד בעיני-עצמו, ונדמה לו פאלו חסו-שלום חסו-שלום אפס תקנה, גם זה בחינת שפיכת-דמים שצריכין לסבל הכל. ויעבר עלי מה, ואם חסו-ושלום לא יהיה עולם-הבא, אף-על-פי-כן האמת הוא אמת, ואני חפץ ומשתוקק רק להאמת לאמתו, פי סוף כל סוף יבוא יום פקדתי וכו' וכו', וסוף כל סוף ההכרח לתן דין וחשבון וכו'.

אבל אף-על-פי-כן - חלילה וחלילה לפל בעיני-עצמו בשביל זה. וזה כל 'פונות אלול', שהוא בחינת: 'בקי בהלכה, בקי ברוצא, בקי בשוב, אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הגה' (תהלים קלט, ח), בחינת 'עיל

וְנִפְיָקוּ" (לקוטי מוֹהֲרָן שֵׁם). וְכִמְהָ וְכִמְהָ דְבִרְנֵנוּ בְּזָה כִּמְהָ וְכִמְהָ צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּזָה.

וְרַבֵּי מִרְדְּכַי הֵנ"ל בּוֹתֵב לִי: שְׁעֵדִין נְדָמָה לֹא שְׁאֵפֶס תִּקְוָה חֲסִידוֹשְׁלוֹם, אִם כֵּן לֹא שְׁבִקְתָּ חַיֵּי לְכָל בְּרִיָּה. תִּדְעַ וְתֵאמִין לִי: שֵׁישׁ גְּרוּעִים מִמֶּה הִרְבָּה, וְגַם הֵם צְרִיכִין לְהַחֲיוֹת עֲצָמָן בְּכֹונוֹת אֱלוֹלֵי הֵנ"ל, לְקַיֵּם בְּאֵמֶת כָּל עַת: "וְאִצִּיעָה שְׁאוֹל הַגֶּהֱ", וְאִזְ הִיָּה טוֹב לָהֶם לְנַצַּח וְכוּ'.

**יא. ב' תצא תקצ"ט** - וּבַעַל הַחֲמֵלָה יִחַמַּל עֲלֵינוּ, וְיִזְרְנוּ הַדְרָךְ לְתִשׁוּבָה הַנִּפְתָּח בְּחֻדְשׁ אֱלוֹלֵי, כִּי בּוֹדַאי הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ וְהַצְדִּיקִים עוֹשִׂים אֶת שְׁלֵהֶם תָּמִיד, וְעוֹסְקִים בְּזָה בְּשִׁלְמוֹת, לְהַמְשִׁיךְ הַדְרָךְ הַקָּדֵשׁ הַזֶּה מִחֻדְשׁ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, בְּחֻדוֹשִׁים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד, כִּי מְאֹד עִמְקוּ מִחֻשְׁבוֹתָיו וְיִתְבָּרַךְ. אִךְ מִי יִתֵּן שְׁנֵזֶכֶה גַם אֲנַחְנוּ לְהֵאֱמִין בְּזָה בְּשִׁלְמוֹת, בְּאִפְּן שְׁנֵזֶכֶה לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ גַם עֵתָה קֹדֶשֶׁת הַדְרָךְ הַזֶּה מִחֻדְשׁ, שִׁיקָיִם בְּנוּ: "חֻדֵשׁ עֲלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה", אֲמֹן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.

**יב. ה' ראה ת"ד** - וְיַעֲבֹר עָלֵי מָה, אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת שְׁלִי, וְאֶחְטָף טוֹב כָּל מָה שְׁאוֹכֵל, מֵעַט אוֹ הִרְבָּה, "כִּתְרַנְגוֹל הַמִּנְקֵר בְּאִשְׁפָּה" וְכוּ' (עֲבוּדָה-זָרָה ד.). וּבִפְרָט לְצַעֵק וּלְהִתְחַנֵּן לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּכָל-פַּעַם, בִּפְרָט בְּיָמֵים הַקְּדוּשִׁים הַנּוֹרָאִים הַלָּלוּ.

**יג. ה' שופטים ת"ד** - וְיָמִים-הַנּוֹרָאִים הַקְּדוּשִׁים מִמְשַׁמְשִׁים לְבֹוא, וְצְרִיכִין לְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו, וּלְבַקֵּשׁ וּלְדַרֵּשׁ וּלְחַקֵּר דְרָךְ לְתִשׁוּבָה, כָּל אֶחָד מִמְקוֹם אֲשֶׁר הוּא שָׁם. וְ"אִין כַּחֲנוּ אֲלָא בִּפְהֵ". וְגַם לְזָה צְרִיכִין סִיעֵתָא דְשַׁמְיָא. וְצְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּרַצוֹנוֹת וּכְסוּפִין טוֹבִים, בְּהִתְחַזְקוֹת גְּדוֹל, וּבַעֲקֻשְׁנוֹת גְּדוֹל, בְּרַצוֹן. וְלְהֵאֱמִין בְּעֲצָמוֹ: שְׁעֵדִין הַטוֹב שְׁבוּ חֲזַק מְאֹד מְאֹד, אַף-עַל-פִּי שְׁפָגְמָתִי בּוּ כְמוֹ שְׁפָגְמָתִי, אַף-עַל-פִּי-כֵן "מִים רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטְפוּ" (שִׁיר-הַשִּׁירִים ה. ז.) - אֶת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שְׁזִכִּיתִי לְחַטָּף בְּזָה הַצֵּל עוֹבֵר.

וּבִפְרָט שְׁתַּהֲלֶה לְקַל בְּחֻסְדּוֹ הַגְּדוֹל, הַכֵּל גְּנוּז וְצָפוֹן חֲתוּם וּמְשֻׁמֵר אֲצֵל ה'רֵאשִׁי-בֵּית הָאֱמֶתִי, וּבְכַחוֹ הַגְּדוֹל עֲדִין יֵשׁ לִי תִקְוָה, לְכָל טוֹב אֱמֶתִי וְנִצְחִי. רַק חֲזַק וְאִמְץ מְאֹד לְשַׁמַּח בְּכָל זֶה בְּכָל הַשָּׁנָה כֻּלָּה, וּבְאֱלוֹ הַיָּמִים הַקְּדוּשִׁים אֱלוֹל וְתִשְׂרִי בְּיֹתֵר וְיֹתֵר.

אֲשֶׁרֵינוּ שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים צְרוּפִים קְדוּשִׁים וְנוֹרָאִים וְנִשְׁגָּבִים פְּאֵלָה עַל אֱלוֹל וְתִשְׂרִי. וְלֹא יִכְלָתִי לְהִתְאַפֵּק מִלְּהַזְכִּיר קִצְתָּם: "עֲזֵ וְהִדֵּר לְבוֹשָׁה וְתִשְׁחַק לְיוֹם אֲחֵרוֹן" (מִשְׁלֵי ל.א. כח) - צְרוּף אֱלוֹל ל' בְּרֵאשִׁי-תִּבּוֹת (לקוטי מוֹהֲרָן ח"א כ.א). "וּמַל ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת לִבְבְּךָ וְאֶת לִבְבִּי" וְכוּ' (דְּבָרִים ל. ו - ח"א קמ.א). "וְיֵאֵם לֹא תֵאבֵה הָאִשָּׁה לְלִכְתּוֹת אֲחֵרֶיךָ" וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית כד, ח - ח"ב פז) - וְלְזָה שִׁיךְ 'סוּד כְּנֻגַת אֱלוֹל' (ח"א ו):

שִׁסוּד הוּא (תְּהִלִּים קל"ט, ח): "אִם אִפְסַק שָׁמַיִם שָׁם אֶתָּה, וְאִצִּיעָה שְׁאוֹל הַגֶּהֱ".

אֲשֶׁרֵי הַמִּתְחַזֵּק בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, וּבִפְרָט בְּאֱלוֹל בְּעֲצָמוֹ, לְיִלְךָ בְּזָה, לְהַמְשִׁיךְ עַל-עֲצָמוֹ ה'בְּקִיאוֹת' מִה"בְּקִי בְּהִלְכָה - בְּקִי בְּרַצוּא, בְּקִי בְּשׁוּב" וְכוּ'.

'תִּשְׂרִי' ו'תִּשְׂרִי' וְכוּ'. (הוּא מְבִיא צְרוּפֵי תִשְׂרִי).

"מִי שָׁמַע כְּזֹאת, מִי רָאָה פְּאֵלָה" (ישעיהו סו, ח), בִּפְרָט מִי שְׁזָכֵה לְטַעַם אֲפֵלוֹ בְּנִקְדָּה מִן הַיָּם "צוּף דְּבִשׁ אֲמָרִי נַעַם" (מִשְׁלֵי טז, כד), הַתְּנַלּוֹת הַתּוֹרוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שְׁנִאֲמָרוּ עַל כָּל הֵנ"ל וְכוּ'.

**יד. ג' תצא ת"ד** - הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ יִרְחַם עֲלֵינוּ וְיִזְכְּנוּ, לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ שְׁנֵי הַבְּקִיאוֹת שְׁצְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל-עֲצָמוֹ, שְׁהֵם בְּחִינַת (לקוטי מוֹהֲרָן ח"א ו): "בְּקִי בְּרַצוּא, בְּקִי בְּשׁוּב, שְׁהֵם בְּחִינַת (תְּהִלִּים קל"ט, ח): "אִם אִפְסַק שָׁמַיִם שָׁם אֶתָּה, וְאִצִּיעָה שְׁאוֹל הַגֶּהֱ". כִּי בּוֹדַאי הוּא 'בְּקִיאוֹת' גְּדוֹל וְעֲצוּם מְאֹד, כְּאֲשֶׁר כָּבֵד דְּבִרְנֵנוּ בְּזָה כִּמְהָ פַּעְמִים. וְיֹתֵר יֵשׁ לְדַבֵּר מִזֶּה כְּמַעַט בְּכָל יוֹם, כִּי "עֵקֶב הַלֵּב מִכָּל וְאֲנֵשׁ הוּא" (יִרְמְיָה יז, ט) וְחוֹלָה מְאֹד. וְכִמְהָ וְכִמְהָ חוֹתְרִים עֲלֵינוּ מְאֹד בְּכָל יוֹם, לְהַפִּילוֹ לְגַמְרֵי חֲסִידוֹשְׁלוֹם חֲסִידוֹשְׁלוֹם.

וְצְרִיכִין בְּכָל-פַּעַם לְזַכֵּר הַיֵּטֵב בְּעֵינֵי ה'בְּקִיאוֹת' הֵנ"ל, וְעוֹד כְּמָה שִׁיחוֹת קְדוּשׁוֹת וְתוֹרוֹת נוֹרָאוֹת הַשִּׁיכִים לָזָה, לְמַעַן יִשָּׂאֵר קַיִם עַל עֲמָדוֹ תָּמִיד, וּבִפְרָט בְּחֻדְשׁ אֱלוֹל שְׁאִז נִמְשָׁךְ ה'שְׁנֵי בְּקִיאוֹת' הֵנ"ל, שְׁהֵם 'סוּד כְּנֻגַת אֱלוֹל' וְכוּ' וְכוּ'. בְּאֵמֶת אֵינִי יָכוֹל לְהִבִּין כָּלֵל כִּמְהָ זְכִינוּ לְשַׁמַּע כְּזֹאת.

**טו. ז' עקב תו"א** - מִי יִתֵּן שִׁימְלֵא הַשֵּׁם מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ בְּמִכְתָּבְךָ, לְחַזֵּק דַּעְתְּךָ וּלְבַדֵּךְ לְהִתְחַיֵּל מַעֲתָה מִחֻדְשׁ, וּבִפְרָט שְׁיָמִי אֱלוֹל מִמְשַׁמְשִׁין וּבְאִין.

חֲזַק בְּנֵי וְחֲזַק, וְהַלְךָ בְּדַרְכֵי אֲדוֹנֵינוּ-מוֹרְנוּ-וְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ זְכַר-צְדִיק-לְבָרָכָה, שֶׁהִזְהִיר אֶת כָּל אֶחָד לְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ בְּכָל יוֹם בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁפְּנֵי וְכוּ'. חֲזַק וְאִמְץ לְבָדֵךְ לְהִתְחַיֵּל מַעֲתָה לְעַסֵּק בְּזָה, וּלְקַבֵּעַ עֵתִים וְשַׁעוּרִים עַל כָּל דְּבַר, דְּהֵינּוּ: לְלַמֵּד פּוֹסֵק בְּכָל יוֹם ב' אוֹ ג' דְּפִין לְפַחוֹת, וּלְלַמֵּד חֲמֵשׁ וּנְבִיאִים-כְּתוּבִים בְּכָל יוֹם, וְלוֹמַר תְּהִלִּים וְתַפְלוֹת בְּכָל יוֹם, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתְךָ לְפָנֵי הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁפְּנֵי בְּכָל יוֹם וְכוּ'. וְגַם יִהְיֶה לָךְ פְּנָאִי לְדַבֵּר וּלְשׁוֹחַ עִם חֲבֵרָנוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וּלְשַׁמַּח נִפְשֶׁךָ עִמָּהֶם יַחַד, וּלְזַכֵּר עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם בְּנַעֲיֵמוֹת חֲלֻקְנוּ וְכוּ'.

**טז. ז' עקב תו"א** - וְשָׁלוֹם לְכָל אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שְׁבִבְרִסְלָב, בְּאֵהָבָה רַבָּה וְרַחֲמִימָתָן עֲזִיזָא וְכוּ', וְיָמִי אֱלוֹל מִמְשַׁמְשִׁין וּבְאִין, וְשִׁבְעָה דְנִחְמָתָא כְּבֵד הַתְּחִילוֹ, וְצְרִיכִין לְהִכִּין עֲצָמָן עַל 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה' הַקְּדוּשׁ וְהָאִים וְנוֹרָא מְאֹד, "הִיתְקַע שׁוֹפֵר בְּעִיר, וְעַם לֹא יִחַרְדוּ" (עִמּוֹס ג, ו). וְתִזְכְּרוּ

היטב מה שזכינו לשמע על קדשת אלול וראשי השנה: "את לבבך ואת לבב" (דברים ל, ו - לקוטימוהר"ן ח"א קמא). "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון" (משלי לא, כה - ח"א כא). "תשרי, תשרי" (תשורי מראש אגמדה. שיר השירים ד, ח - ח"ב ת, יב). ואל יתשנו בעיניכם חדושים חדשים נוראים פאלה, המתחדשים בכל עת, לכל אחד ואחד, בכל מקום שהוא.

**יז. ד' ראה תר"א** - וימי אלול ממשמשין ובאין וכו', וקדשה האמתית של אלול ותשרי, יאיר עלינו, שנוצה על-פלפנים מעתה, להתקרב אליו באמת, כל אחד ממקום שהוא, שזהו כל סוד פונת אלול, שנוצה לילך בדרך שקבש משה רבנו, והצדיקים אמתיים שאחריו - בארבעים ימים הקדושים האלו מראש-החדש אלול עד יום-הכפורים, במבאר בדבריו הקדושים.

**יח. ג' תצא תר"א** - עלינו להודות ולהלל ולשבח להשם-יתברך תמיד, מה נשיב לה' כל תגמולוהי עלי, אשר חמל עלינו בעל הרחמים בחמלה רבה ובחנינות פאלה, שאנו יודעין קצת ומאמינים שיש סוד פונת אלול.

ותקדק היטב בדבריו הקדושים, שאמר (לקוטימוהר"ן ח"א ו, דבסוף): "זזה סוד פונת אלול, שהוא להיות בקי בהלכה" - 'בקי ברצוא', 'בקי ושוב', 'בקי בעיל', 'בקי בנפיק', שהוא בחינת (תהלים קלט, ח): אם אפק שמים שם אתה, ואציעה שאול הנד'."

וכונתו בפשוטו: שאפלו מי שהוא בבחינת "ואציעה שאול ממש", יאמר: "הנד'. אבל אין זה דבר פשוט, להחיות ולהחזיק את האדם שלא יפל יותר, כשהוא בשאול-תחתיות ממש חסו-שלום. רק יש בזה סוד גדול ונורא, סוד עמק ונסתר מאד מאד, שהוא סוד פונת אלול, שזה הסוד אין יודע רק מי שדבר וגלה זאת התורה הנוראה - שהיא סוד השגת מעשה מרובה בתכלית המעלה, עד בחינת נקדה העליונה מאד, להשלים בחינת אדם היושב על הכסא" (יחזקאל א, כו).

ואין מי שיוכל להחיות עתה הנפשות הירודות וכו' בדורות האלו - כי אם מי שגלה התורה הנ"ל, ובאר לנו בפשיטות והזהיר אותנו, לקיים: "ואציעה שאול הנד'."

ועוד בכמה וכמה לשונות קדושות פאלה, שהחיה אותנו ב"אמרות ה' אמרות טהורות" (תהלים יב, ז), המשיבין את כל הנפשות הירודות שבעולם ב"שבעה משיבי טעם" (משלי כו, טז) וכו' וכו'. ותמימות ופשיטות דבריו הקדושים, מחיין ומשיבין את הנפש מאד. אבל באמת יש דברים בגו, סודות עמקות ונסתרות מאד. ואי אפשר לבאר אפלו מה שיש בלבי בזה, מפל-שפן "הנסתרות

לה' אלקינו" וכו' (דברים כט, כח). אך "הנגלות לנו ולבנינו" (שם), לשמר לקיים דבריו הקדושים בפשיטות ותמימות. ועתה אחרי הודיע אלקים אותנו ואותך ואת פלנו כל זה, ויותר ויותר. הזהר והזהר לקיים גם מה שהזהיר מאד (שיחות-הר"ן נא): "לכלי להיות זקן חסו-שלום". בפרט עתה בימי אלול ותשרי, שצריכין שכל אחד ואחד ימשיך על עצמו 'התחדשות' על כל השנה פלה.

**יט. א' תצא תר"ג** - וכח החסד הנפלא והנורא של ראש-השנה, שממשיך היודע ענין ראש-השנה לעמקא, יגן ויעזר לידיד נפשי וכו'.

ושלום רב לידיד נפשי ולבבי וכו', השם-יתברך יחזק לבבו בתורה ותפלה וצדקה ומעשים-טובים וכו', ויתחיל בכל יום מחדש, ובפרט בימים הללו שצריכים לצפות על ראש-השנה הפא-עלינו-לטובה, שנוצה שיחדש עלינו שנה טובה, עדי נצה לחיים ארכים חיים טובים שפרכו הזקנים הקדושים את הזוג הקדוש.

אשרי המחכה לזה, אשרי הזוכה לזה, אשרי און ששומע כל אלה, אשרינו שאנו מאמינים ומרגישים מעט עמקות נוראות קדשת דברים האלה שלא נשמעו מעולם, וכלם עולים עד רום גבהי שמים הרמים ולעלא ולעלא וכו' וכו', ויורדים עד התהום, להחיות אותנו את כל אחד ואחד באשר הוא שם, "מי שמע פזאת מי ראה פאלה" (ישעיה סו, ח).

**כ. יום ה', ראש-חדש אלול תר"ד** - הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה" (ישעיה מג, טז - לקוטימוהר"ן ח"א ו; ח"ב פז), הוא יורנו מהרה דרך ונתיב לתשובה, ויטיב לנו החתימה והפתיבה.

**כא. יום ה', ראש-חדש אלול תר"ז** - ולמען השם שתתמיד בלמודך, ובפרט להתפלל בכונה, ובפרט עתה בימי אלול וימים-הנוראים הקדושים, "מי לא ירא" (עמוס ג, ח) בימים ההם.

ושלום לבני וכו' שיחיה. למען השם ווער א מענטש, וייע אז דו ביזט נישט קיין קליין קינד, שטארק דיך און לייג אריין דעם מח אין לערנען, און דאון ערנסט, זאלסט זאגן איטלעכס ווארט בפה מלא, און טראכט אויף דעם תכלית. איך טראכט פאר דיר פיל, נאר דו באדארפטס אויף דיר אליין רחמנות האבן, בפרט בימי אלול וראש-השנה.

[למען השם היה לאיש. דע שאינד ילד קטן, התחזק עצמו, והשקע את המח בלמוד, והתפלל ברצינות, אמר כל מלה בפה מלא, וחשב על התכלית. אני חושב עליך הרבה, אלא שעליך לרחם עלי-עצמו, בפרט בימי אלול וראש-השנה].

**כב. ה' תבוא תר"ז** - והשם יושיע ברחמיו ויורה לנו דרך לתשובה, ונצה להשיג לעובדא פונת אלול,

שהם: "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה" (ישעיה מג, טז - לקוטי מוהר"ן ח"א ו), לזכות לבקיאות בהלכה המבאר שם, לקיים: "אם אפק שמנים שם אתה, ואציעה שאול הנד" (תהלים קלט, ח).

והכל בכחו של האור חדש שגלה כל זה, שעסק כל ימיו בתשובה על תשובה על השגתו הראשונה, מכלי שפן עתה שעלה למנוחת עולם, ליום שכלו שבת, מי יתן שישפיע עלינו קדשת שבת משם, עדי נזכה גם אנחנו ליום שכלו שבת וכו' (על פי לקוטי מוהר"ן שם, אות ג).

והשם יתברך יזכנו, להכין עצמנו כראוי על ראש השנה הבא עלינו לטובה, להרגיש מעתה "תקף קדשת היום, פי הוא נורא ואים" (פייט יג' תנ"ה תקף) וכו'. ואיך שהוא אשרינו שאנו מכלל הקבוצה הקדושה הנאספים על שם אדוננו מורנו ורבנו זכר צדיק וקדוש לברכה, פי כבר שמענו מפיו הקדוש (תניי מוהר"ן קכו; רכ; תו): "שאיך דבר גדול מזה" וכו'.

**כג. מכתב רבי נחמן מטולטשין ז"ל, ד' עקב תרל"ב** - אחי ידידי, ימי אלוה' הקדושים ממשמשים ובאין לחיים ולשלום בגשמיות ברוחניות. יזכנו השם לקיים: "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" (חושע יד, ג). "אל תקרי דברים, אלא דבורים" (יומא פו: שמות ד' לה, ד) - דבורים קדושים, להרבות בלמוד התורה, ובפרט בנסתרות שבתורה - ספר תקונים הקדוש, וספר לקוטי מוהר"ן. ותהלים, ותפלות. אחז בהם אחי ידידי, והפך והפך בהם, וסיב ובלה בהם, ובהם יושע בגשמיות וברוחניות, שתפתב ותחתם לחיים טובים, חיים מתוקים וכו'.

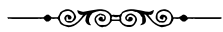
וגם אחי ידידי, יזכר נא ידידי לשלח לי נדבות לבבו הטוב על מה שפסק על הרוח וכו'. וחזק בני בכל הנ"ל, להתחזק לומר וללמד בספר התקונים וזה לקוטי מוהר"ן, ובצדקה. ואז "אשריך וטוב לך" (תהלים קכב ב),

יקים בו (אבות פ"ו מ"ד): "אשריך בעולם הזה, וטוב לו לעולם הבא", אמן בן יהי רצון.

דברי אזהבו תמים, המסיתו לטוב, לעזור בכל פעם הטוב הנעים אשר טמון בלבבו, בן יזכה לזה להוציא לפעל, באשר אמר רבנו ז"ל (תניי מוהר"ן רצה): "מיט פיסק און מיט הארץ" [בפה ובלב - (בפיד ובלב לשת"ו. דברים ל, יד)]. "מיט פיסק" [בפה] - להיות רגיל ורגיל בלמוד ובדברי בקשות פנ"ל. "און מיט הארץ" [ובלב] - להיות ידו פתוחה לעניי אנשי שלומנו, ובפרט להחזיק הבית המדרש הנקרא על שמו ז"ל וכו'.

ורב שלום מאדון השלום, לכבוד האברך המפלג וכו'. מעט דברי אשר מעבר לדף, גם לכבודו פונתי. חוסה עליך אחי ידידי, תודה לקל חי אשר חננו בכלים נאים ונעימים, א זים הארץ [לב מתוק ונעים], א זים קול [קול ערב ונעים], לשון צח ונעים, רחם עליך ותכבד להשם יתברך בכל זה, לומר וללמד ספר התקונים, וספרי רבנו ז"ל, ולשיר בקול נעים תהלים ותפלות, אז תזכה לחיים טובים חיים מתוקים בגשמיות וברוחניות. ולמען השם אל יזיז דעתו ומחשבתו, רק להיות על ראש השנה בפה וכו'.

**כד. מכתב רבי נחמן מטולטשין ז"ל, ג' עקב תרל"ג** - בן יעזר ויגן עליך השם, עליו ועל כל בני ביתו שיחיו, לארץ ימים ושנים טובות. ויתחדש עליו ועל כל בני ביתו שיחיו, שנה טובה ומתוקה מעתה, פי ימי אלוה' מתנוצצים ובאים, בן נזכה לקבלם באהבה וברצון, לרצות ולפיס אותו יתברך ויתעלה, "המתרצה ברחמים ומתפייס בתחנונים" (תפלת תחנון), ולקיים (מוסף ראש השנה): "עינינו לך יתברך תלויות, עד שיחננו" ויברכנו ולכל אחינו בני ישראל, בשנה טובה ומתוקה, בגוף ונפש וממון.



# לקוטי תפלות על מזמור לדוד ה' אורי

הקדושה הזאת, שנזכה להוציא מפינו דבורי אמת לפניך, בתפלותינו ותחנוניתנו ובקשתינו, עד אשר לא יהיה שום כח לשום חשך ואפלה, למנע אותנו חסיו שלום מתפלתנו ועבודתנו.

ובכל מיני חשך ואפלה הרוצים להתגבר עלינו בכליעת, ובפרט בשעת התפלה, בכלם נוכל למצא הפתחים, עלידי דבור האמת שנוציא מפינו, לצאת עלידו מאפלה לאורה, מחשך לאור גדול. "פי אתה תאיר נרי

**לקוטי תפלות ח"א ט**  
(על פי לקוטי מוהר"ן ח"א ט, תהלות יבסימו - לעיל מזמור לדוד ה' אורי אות א)  
**"ה' אורי וישעי"** (תהלים כז, א)  
שנזכה למצא הפתחים בחשך - עלידי דבור של אמת, שהוא אור המאיר, בחינת "ה' אורי וישעי" "אורי" - בראש השנה. וישעי" - ביום הכפורים. (מדרש תהלים, מזמור כז)

ותעזרנו ותושיענו בחסדיך הנוראים והנפלאים, שנזכה לקיים עצה

ה' אלקי יגיה השבי". ויקים מקרא שפתוב: "ה' אורי וישעי ממי אירא, ה' מעוז חיי ממי אפחד".

כי אתה ידעת ה' אלקי: אשר אין לי שום פתח הצלה אחרת, כי אם עלידייזה, עליידי שתזכה אותי לדבר דבורי אמת' לפניך פראוי.

ותעזרני ברחמיך הרבים, לילך בדרך-אמת תמיד, ואזכה שלא יצא דבר שקר מפי לעולם, ותשמרני ברחמיך הרבים, שלא יצא שום שקר מפי, אפלו בטעות שלא בכוונה, רק כל דבורי יהיו דבורי אמת תמיד.

ותיחד את לבבי אליך, שאזכה תמיד להטות דעתי ומחשבותי אל האמת לאמתו, ואתה תסיעני מן-השמים, לדרוך ולילך בנתיב האמת תמיד, ולא אטה מדרך האמת ימין ושמאל. "הדריכני באמתך, ולמדני כי אתה אלקי ישעי, אותך קויתי כל היום. שכל אורך ואמתך המה ינחוני, יביאוני אל הר קדשך ואל משפנותיך, ואל תצל מפי דבר אמת עד מאד, כי למשפטיך יחלתי".

ואזכה תמיד, לשפך שיחי ותפלותי ותחנתי לפניך באמת לאמתו, ותעזרני שאוכל לפרש כל שיחתי לפניך באמת. ואת כל אשר עם לבבי אשיחה לפניך ה' יהוה אלקי ואלקי אבותי.

כי אתה ידעת את לבבנו, כי צרכי המה מרבים מאד, ודעתי קצרה לבאר ולפרש. אלו כל הימים דיו וכל אנשים קולמסין, אי אפשר לבאר ולפרש אפס קצה מצרכינו המרבים מאד. כי עדין לא התחלנו להכניע ולבטל שום מדה רעה ושום תאוה רעה מאתנו, ואנחנו רחוקים ממה בתכלית הרחוק. ואהי-על-פי-כן, בכליעת שאנחנו באים לפרש שיחתנו לפניך, נסתם פינו ולשונינו, ואין אנו יכולים לדבר שום דבור פראוי לפניך.

ה' אלקים, אתה ידעת את לבבנו, ולפניך נגלו כל תעלומות. חננו ועננו, והכך לבבנו, וזכנו ברחמיך הרבים לדבורי-אמת' לפניך, באפן

שיפתח לנו אורך הגדול עלידייזה, שהוא עצם האמת. ונזכה עלידייזה לפרש שיחתנו ותחנותינו לפניך תמיד באמת פראוי, ונזכה להוציא מפינו באמת כל צרכינו. וכל מה שחסר לנו בנפש ונפש, הכל נוכל לפרש ולבאר לפניך באמרי פינו.

עד שזוכה לשפוך לבנו פמים נוכח פניך ה', בתפלותינו ותחנותינו, ויתעוררו רחמיך עלינו, ותאזין שועתינו, ותקשיב תחנותינו, ותמלא כל משאלות לבנו לטובה ברחמים, באפן שזוכה להתקרב אליך באמת מעתה ועד עולם, ולעשות רצונך כל ימי חיינו, אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל.

☉ לקוטי תפלות ה"ב יג ☉

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב יג, 'להיות שמח וטוב-לב בשבת')

"ה' מעוז חיי ממי אפחד" (תהלים כז, א)

שזכה שלא נפחד משום-דבר שבעולם, רק מהשם-יתברך לבד

ותעזרני ותושיעני, להרים ולהגביה עליידי הדעת הקדוש, את כל היראות הנפולות אליך לבד תתברך. שלא יהיה לי שום יראה נפולה, שלא אפחד ולא אתירא משום בריאה שבעולם, לא משום שר ואדון, ולא משום אדם, ולא משום חיה רעה ולסטים, ולא משום דבר שבעולם, רק ממה לבד אירא ואפחד באמת, ותהיה יראתך על פני לבבתי אהטא.

רבוננו של עולם, זפני ליראה שלמה ואמתית, "ליראה את השם הנכבד והנורא הזה, את ה' אלקינו", אותו לבד אירא, ובו אבטח ואשען, ולא אפחד משום-דבר שבעולם, ויקים בי מקרא שפתוב: "ה' אורי וישעי ממי אירא, ה' מעוז חיי ממי אפחד. ונאמר: ה' לי לא אירא, מה יעשה לי אדם". ונאמר: "באלקים פטחתי לא אירא, מה יעשה בשר לי". ונאמר: "הנה איל ישועתי אבטח ולא אפחד, כי עזי וזמרת ייה ה' ויהי לי לישועה. ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה".

# דעים רבינ'ס ראש השנה

נסיעותיו המקדמות של מוהרנ"ת ז"ל לאומן על ראש השנה, בתחלת או חצי החדש אלול - ממכתביו בעלים לתרופה'

**א. א' תצא תקצ"א** - ועתה אני מוכן בכל יום לחזור ולנסע לאומאן, ולהתעכב שם עד אחר ראש השנה הבא עלינו לטובה.

**ב. אור ליום ה' תבוא תקצ"ח, אומאן** - טוב להודות לה', שזכיתי להיות פה בחצי החדש, ותהלה לקל היו פה כמה מאנשי שלומנו, וגם רבי אפרים בן רבי נפתלי שיחיה כבר בא בשלום לפה על ראש השנה. ועיני מצפות לראותך בחיים ושלום. וכל אנשי שלומנו בוא יבואו ברנה, למען ייטיב לכם לנצח.

**ג. יום א', ראש-חדש אלול תקצ"ט** - פעת תדע: שפבר קבלתי תהלה לקל ביכעט [אשור או פרטים נסיעה] מחדש. ובדעתי לנסע אסירצה השם ביום מחר אחר חצות יום, ודעתי חזק לבלי לעכב יותר, והשם יעזר לי בחסדו, לפע למקום שאפע, להשתטח במקום שאשתטח. אשר באמת איני יודע כלל עוד עד היכן הדבר מגיע, אבל זה אני יודע בברור בעזרת השם יתברך, שאני צריך לפע לשם בכל עת, ובפרט על ראש השנה הקדוש והנורא והאים מאד מאד, וגם אני צריך לעונר ולחזק אתכם בכל פחי בכל מיני דבורי אמת שבעולם. שתזפו גם-כן להיות שם, כי הוא חייכם וכו' וכו'. ואם פי כבר אתה יודעים קצת מזה, אבל צריכין עתה להתחיל מחדש, בפרט על ראש השנה, שאז עקר ההתחדשות לטובה.

**ד. יום ב' תצא תקצ"ט, אומאן** - היום אחר תפלת שחרית באתי לפה לשלום. תהלה לקל מה גדלו חסדי ה', שזכיתי גם בשנה הזאת לבוא לפה, להכין עצמי על ראש השנה הקדוש הבא עלינו לטובה. מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי.

**ה. ג' ראה ת"ד** - והנני מצפה עתה לבוא בקרוב לאומאן. ואחר חתימת זה האגרת, אתחיל לעסק בענין נסיעתי מפה לאומאן, ועדין איני יודע באיזה דרך אפע, והמכין מצעדי נבר יוליכני בדרך הישר והאמת, ינחני במעגלי צדק למען שמו.

**ו. ה' שופטים ת"ד, אומאן** - בוא תבוא ברנה עם אנשי שלומנו לפה [אומאן, שהיה כבר שם] על ראש השנה הבא עלינו לטובה.

**ז. ג' תצא תר"א** - ואחר שבת-קדש הבא עלינו לטובה, אפע לאומאן בעזרת השם יתברך, ובעל הרחמים ישובב נפשי ונפשכם, וינחני במעגלי צדק למען שמו.

**ח. ג' דברים תר"ב, טשעהרין** - ותראה להכין עצמך לבוא לאומאן אסירצה השם, תכה אחר שבת ראש-חדש אלול. וכאשר תראה שלא אבוא לשם עדין ביום ד' ה', תוכל לשום לדרך פעמיך לקהלת טיראהוויצע, ונדבר יחד שם ועל הדרך כל המכרח לנו לדבר, פי פפי הנראה אהיה אסירצה השם על השבת שאחר ראש-חדש אלול, בקהלת טיראהוויצע. וכה הישועה.

**ט. ג' עקב תר"ג, טשעהרין** - ובדעתי לנסע ביום מחר אסירצה השם לקרימינטשאק, על שבת-קדש הבא עלינו לטובה, ומשם אשוב לפה אסירצה השם, ואתעכב פה על שבת-קדש פרשת שופטים, שהוא ראש-חדש אלול, ומפה אפע למעדוודיבקא על שבת שלאחריו, ואחר-כך אשוב לאומאן. השם יתברך ינחני בדרך הישר, ויוליכני לשלום פרצונו הטוב וכרצון יראיו.

**י. א' תבוא תר"ג, אומאן** - ביום ה' פי תצא העבר, באתי לפה בשלום בעזרת השם יתברך.

**יא. יום ה', ראש-חדש אלול תר"ד, טשעהרין** - אני טרוד מאד לנסע למעדוודיבקא על שבת-קדש הסמוך הבא עלינו לטובה, ומשם לאומאן, ורצוני לבוא לשם בעזרת השם יתברך על שבת-קדש פרשת תצא הסמוך הבא עלינו לטובה.

[וכן במכתב הסמוך שאחריו באותו תאריך, כתב בנסח דומה: אני טרוד מאד לנסע לדרך על שבת-קדש הסמוך הבא עלינו לטובה לקהלת מעדוודיבקא, ואחר שבת-קדש בדעתי לנסע לאומאן, ורצוני חזק לבוא לשם על שבת פרשת פי תצא, וה' ינחני במעגלי צדק למען שמו].

**יב. צואת מוהרנ"ת ז"ל, במכתב הסתלקותו** - והזהיר מאד לפע לאומאן על ראש השנה.

**הלימוד והתפלה בגליון הזה**  
יהא לטובת ולעילוי נשמת איש צדיק תמים  
הרה"ג מוהר"ר אהרן גרשון מנחם  
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל  
נלב"ע ח' אלול תשע"ח לפ"ק - תנצב"ה